

Politiki izlozē žurnālistus

Foto - A.Kirsanovs

Priekšlikumu atbalsta vienprātīgi. Laikraksta "Vaduguns" piedāvājumu rīkot žurnālistu izlozi ar šaha figūrām - bandiniekiem politisko partiju pārstāvji uz klausīja, pozitīvi noskaņoti. "Šahā bandinieks var būt gan vājākā, gan nozīmīgākā figūra, tādēļ tikai no jums atkarīgs, kāds būs galarezultāts. Lai šie bandinieki jums ir kā ceļmaize vēlēšanās," vēlēja "Vaduguns" redaktors Edgars Gabranovs (foto - no labās).

Sanita Karavoičika

Pagājušo piektdien, 9.aprīli, apvienotās Balvu novada vēlēšanu komisijas sēdē partiju pārstāvji izlozēja kārtas numurus startam gaidāmajās pašvaldību vēlēšanās, kas notiks šī gada 5.jūnijā.

Izlozes rezultātā tika noskaidroti kārtas numuri, ar kādiem kandidēs politiskie spēki. Ar 1. numuru šajās pašvaldību vēlēšanās startēs "Latvijas Zaļā partija", ar 2. - "Latvijas attīstībai", ar 3. - "Latgales partija", ar 4. - "KPV LV", ar 5. - "Latvijas Zemnieku savienība", ar 6. - "Jaunā konservatīvā partija", ar 7. - Nacionālā apvienība "Visu Latvijai!" - "Tēvzemei un Brīvībai/LNNK", ar 8. - "Saskaņa", bet ar 9. - "Jaunā Vienotība".

Vēlēšanu komisijas sēdē piedalījās arī laikraksta "Vaduguns" redaktors Edgars Gabranovs, kurš pirmo reizi politiskajiem spēkiem piedāvāja piedalīties vēl vienā - laikraksta "Vaduguns" īpašajā

izlozē. Par godu šim notikumam redaktors sagatavoja šaha figūras - bandiniekus ar žurnālistu vārdiem un uzvārdiem, kurus partiju pārstāvji izlozēja tādā pat secībā, kā kārtas numurus vēlēšanās. "Esam par godīgu un atklātu žurnālistiku, tādēļ radās doma sarīkot žurnālistu izlozi. Īsi pirms vēlēšanām - maijā - iznāks "Vaduguns" speciālais numurs, kurā būs npublicētas intervijas ar vienu no katras partijas līderiem vai deleģētajiem pārstāvjiem. Atgādinu, ka līdz tam laikam iedzīvotājiem ir iespēja iesūtīt sev interesējošos jautājumus, kurus uzdosim intervijas ar kandidātiem. Izmantojiet šo iespēju un pajautājiet to, kas interesē," rosina "Vaduguns" redaktors.

Otrajā izlozē politiķi noskaidroja žurnālistu vārdus un uzvārdus, kuri intervēs deputātu kandidātus. Ar partijas "Latvijas attīstībai" pārstāvi sarunāsies Artūrs Ločmelis, ar "Latgales partiju" - Irēna Tušinska, sociāldemokrātisko partiju "Saskaņa" - Edgars Gabranovs, "Latvijas Zaļo partiju" - Maruta Sprudzāne, "Jauno konservatīvo partiju" - Ingrida Zinkovska, Nacionālo apvienību "Visu Latvijai!" - "Tēvzemei un Brīvībai/LNNK" - Sanita Karavoičika, "Latvijas Zemnieku savienību" - Sanita Karavoičika, "Jauno Vienotību" - Edgars Gabranovs un "KPV LV" - Zinaida Logina.

Īsziņas

elektronisku parakstu. Šovasar plānots nodarbināt 6938 skolēnus vecumā no 15 līdz 20 gadiem (ieskaitot), darba devējs saņems dotāciju skolēna mēneša darba algai 50% apmērā no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Liegums uzturlīdzekļu nemaksātājiem

8.aprīli Saeima galīgajā lasījumā atbalstīja Tieslietu ministrijas izstrādātos Uzturlīdzekļu garantiju fonda likuma grozījumus, kas paredz uzturlīdzekļu parāda lietas nodošanu ārpusstiesas piedziņai un aizliegumu uzturlīdzekļu parādniekiem spēlēt azartspēles. Tāpat atbalstītie grozījumi paredz aizliegumu uzturlīdzekļu parādniekiem spēlēt azartspēles un interaktīvās azartspēles, kā arī piedalīties interaktīvajās izlozēs. Regulējums stāsies spēkā 2021.gada 1.maijā.

Nākamajā
vadugunī

● **Kādam pienam vislielākā piekrišana?**
Ekspertu uzskati

● **Jauna ģimene izlemj par labu laukiem**
Cilvēkus interesē, kādas puķes ir modē

Covid-19

(11.aprīlis)

Baltinavas novads - 0
Balvu novads - 67
Rugāju novads - 1-5
Viļakas novads - 31

uz NVA filiāles e-pasta adresi, ja dokumenti ir parakstīti ar drošu

Aicina pieteikt darbavietas skolēniem

Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) filiāles visā Latvijā līdz 23.aprīlim pieņem darba devēju pieteikumus skolēnu nodarbinātības pasākuma īstenošanai 2021. gada vasarā. Pieteikt pasākuma īstenošanai darba devēji aicināti tajā NVA filiālē, kuras apkalpošanas teritorijā ir plānota darbavietu izveide skolēniem. Pieteikumu, piedāvāto darbavietu sarakstu un darba pienākumu aprakstu darba devēji var iesniegt NVA filiālē klātienē, nogādāt pa pastu vai nosūtīt elektroniski

Vārds žurnālistam

Sanita Karavoičika

Pirms dažām dienām TV ziņu raidījumā "Panorāma" ieraudzīju sižetu, kā kolēģi atvadās no Liepāja gaišā dienas laikā noslepkavotā tramvaja vadītāja. Gadījums traģisks, stāsts vairāk nekā skumjš – tas lika padomāt. Cilvēks no rīta aizgāja uz darbu un vakarā vairs nepārnāca, jo atļāvās aizrādīt vandālim... Skatījos sižetu, kurā, asarām acīs, nogalinātā tramvaja vadītāja darbības stāstīja par savu vienmēr izpalīdzīgo, labo kolēģi, un domāju, kādā drausmīgā sabiedrībā šobrīd dzīvojam. Mūsdienās patiešām reti kurš uz ielas vai kur citur atļausies aizrādīt skaļam huligānu baram, jo par to var arī dabūt dunci ribās. Reti kurš Rīgā uz ielas guļošanai cilvēkam pienāks klāt, lai pārliecinātos, ka nav noticis kas sliktas, jo ko tur jaukties sveša cilvēka dzīvē un problēmās – katram taču pašam savas. Daudzi kļuvuši vienaldzīgi un tik ļoti dzīvo katrs par sevi, ka no tā paliek bail... Atceros laikus pirms daudziem gadiem, kad pavasarī daudzdzīvokļu mājās kaimiņi saulainā pavasara dienā ņēma rokās grābekļus, spaiņus un visi kopā draudzīgi devās sakopt apkārtnes teritoriju. Viņi nerīkoja sapulces, nestrīdējās par to, kam un kādēļ tas jādara? Vienkārši ņēma un kopā darīja, jo tas bija tik pašsaprotami. Tagad dzīvojam, domājam katrs par sevi, bieži vien neredzam un negribam redzēt tālāk par savas mājas vai dzīvokļa namdurvīm. Un Covid laiks diemžēl to vēl vairāk pastiprina, arvien vairāk un vairāk mācot mūs dzīvot, darīt un domāt attālināti.

Nogalinātais tramvaja vadītājs uz mums jau raugās no mākoņa maliņas, viņa dzīve ir beigusies... Taču tiem, kas vēl dzīvo uz šīs zemes, ir laiks un iespēja padomāt, mainīties un kļūt labākiem. Kaut gan viens jau tagad ir skaidrs – pēc šīs pandēmijas nekas vairs nebūs kā agrāk. Nekas!

Vairums dod priekšroku makaroniem un cīsiņiem

Izsniedz virtuvē pie lodziņa

Maruta Sprudzāne

Šonedēļ darbu atsāk Rugāju novada vidusskolas virtuve. Darbiniecēm prieks atkal tikties ar skolas bērniem un pasniegt sagatavoto ēdienu porcijas. Cik atbildīgi audzēkņi tukšo šķīvjus un kas viņiem vislabāk garšo, vērojumi no praktiskās dzīves.

Interneta vidē veiktajā aptaujā, piedaloties ap 300 respondentiem, noskaidrots, - ja bērni varētu brīvi izvēlēties, ko ēst, vairums pusdienās ēstu makaronus un cīsiņus, bet našķotos ar svaigiem augļiem, ogām, jogurtu un saldumiem. Cīsiņus un makaronus par bērnu iecienītāko pusdienu ēdienu atzinuši 24,6% aptaujāto vecāku, 20% ģimeņu norāda, ka viņu jaunā paaudze vislabprātāk ēstu griķus ar maltās gaļas mērci, vēl daļa bērnu izvēlētos dārzeņus ar gaļu, bet 11% bērnu vislabprātāk ēstu ēdienus no kādas ātrās ēdināšanas iestādes. Arī Rugāju novada vidusskolas virtuves pavāre IVETA URŠUŠKA atzīst, ka skolēni dod priekšroku atsevišķiem ēdieniem, ko ne vienmēr var uzskatīt par pašiem veselīgākajiem. Bērniem ne pārāk patīk mērces, gulašs, maltā gaļa, kas bija ļoti ierasti agrākajos gados. Tagad vairums dod priekšroku gabaliņos sagatavotai gaļai - ceptai vistai, karbonādei vai kotletei. Viņas pašas mazmeitai, kura ir skolniece, dažkārt mājās nākas gatavot atsevišķi. Pieaugušie vakariņās paēd kartupeļus, bet meitenei gribas makaronus ar sieru vai cīsiņus. Skolniece iecienījusi arī sarīvētus burkānus ar sēkliņām. Uztura speciālisti iesaka rītos vārīt dažādas putras. Diemžēl daudzās ģimenēs to nedara, jo putras it kā negaršo. Pavāre novērojusi, ka ir bērni, kuriem auzu putra ļoti garšo. Bet tas laikam ir raksturīgi pirmsskolas vecuma bērniem, kā Iveta novēroja, kādu laiku strādājot vietējā *dārziņa* virtuvē. Pusaudžu vecumā krasi mainās skolēnu uzvedība un attieksme arī pret ēdienu. Ja klasesbiedrs pie galda pasaka, ka tas nav ēdams, arī citi sāk

atteikties no konkrētā ēdiena, pat to nepagaršojuši. Acimredzot lomu nospēlē bara instinkts.

Cik atbildīgi pusdienu Rugāju novada vidusskolā? Šefpavāres sastādītā ēdienkarte izraudzīta, ievērojot sabalansētu uztura prasības konkrētā vecuma bērniem. Skolā bija iedibināta kārtība, kad audzēkņi paši varēja uzlikt sev vēlamo porciju. Pandēmijas laika ierobežojumi kārtību pamainījuši. Tagad ēdiena porciju izsniedz virtuvē pie lodziņa, taču skolēns var izvēlēties konkrētās piedevas apjomu un sagatavoto gaļu,

līdz ar to šķīvji tukšojas labi. Pavāres vērojums, ka viņu audzēkņi kopumā pusdienu atbildīgi. "Esmu pieradusi pie viņiem, pazīstu gandrīz visus ēdājus, man patīk savs darbs," teic Iveta.

Par veselīga uztura nozīmi ar bērniem pēc aptaujas datiem runājuši 94% aptaujāto vecāku. Populārākās tēmas, ko pārsprīž, ir nepieciešamība ēst dārzeņus, uzņemt pietiekošu ūdens daudzumu, samazināt cukura patēriņu un ēst regulāri. Balvenietes INTAS KUĻŠAS pārliecība, kura ir vecmāmiņa divām mazmeitām, ka bērni nav jāspiež ēst tos vai citus ēdienus, jo tad var rasties problēmas nākotnē. Viņa saka, ka jāļauj

izvēlēties, raugoties, lai uzturs ir pietiekami daudzveidīgs un garšīgs. Lielākajai mazmeitai ļoti garšo biešu zupa, ar mammu kopā gatavotie saldie ēdieni, taču meitene neēd zivis un sēnes. Vecmamma ievērojusi, ka meitene noteikti neēd salātus to klasiskajā pagatavošanas veidā, taču ēd sarīvētus plīkus burkānus vai arī grauž kāpostlapas. "Galvenais ir visu mierīgi uztvert un ieteikt, ko ēst. Ar laiku bērns ieklausās un pagaršo piedāvāto ēdienu," pārliecināta Inta.

Regulāru ēdienreizi nozīmi apstiprina fakts, ka 95% aptaujāto ģimeņu norāda, ka bērni mēdz našķēties starp ēdienreizēm. Taču tas ir viens no biežākajiem iemesliem, kāpēc viņi atsakās no pilnvērtīga ēdiena maltītes laikā.

Daļai ģimeņu saldumi un našķi ir arī motivācijas rīks, ko bērns var nopelnīt par labu uzvedību vai kādiem panākumiem.

Latvijā

Publicēts saraksts ar iestādēm, kas pērn visvairāk noklausījušās iedzīvotāju telefonsarunas.

Latvijā vienīgo mobilo telefonu sarunu noklausīšanās iekārtu pagājušajā gadā visbiežāk izmantojusi Valsts policija un specdienesti, līdzīgi, kā tas bijis iepriekšējos gados, liecina Satversmes aizsardzības biroja (SAB) darbības pārskats. Pārskats liecina, ka pērn visbiežāk iekārtu izmantoja lielākā izmeklēšanas iestāde Latvijā - Valsts policija, kura iesniegusi 33% no pieteikumiem noklausīt sarunas, Valsts drošības dienests (VDD) ierosināja 18,5%, bet Militārās izlūkošanas un drošības dienests (MIDD) - 12,7% no noklausīšanās gadījumiem. Satversmes aizsardzības birojs (SAB) pērn ierosinājis 12% no sarunu noklausīšanās gadījumiem, Valsts robežsardze - 7,7%, Nodokļu un muitas policijas pārvalde - 7,2%, Iekšējās drošības birojs - 3,7%, bet Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs - 4%. Atlikušo daļu sarunu noklausījusi Ieslodzījuma vietu pārvalde, Militārā policija un Valsts ieņēmumu dienests Iekšējās drošības pārvalde.

Iecavā 9 mirušām ūdelēm atklāts Covid-19. Iecavas novadā kažokzvēru audzētavā SIA "Baltic Devon Mink" deviņām mirušām ūdelēm atklāts Covid-19 izraisītājs, vēsta LTV "Panorāma". Audzētavā ir aptuveni 60 000 ūdeļu, taču saslimšana apstiprināta deviņiem beigtiem dzīvniekiem. No Slimību profilakses un kontroles centra (SPKC) saņemta informācija par vienu saslimušu audzētavas darbinieku. Pārtikas un veterinārais dienests (PVD) veic drošības pasākumus, lai nepieļautu slimības izkļūšanu ārpus kažokzvēru audzētavas. Norobežota teritorija un apturēta dzīvnieku un dzīvnieku izcelsmes produktu pārvietošana uz un no vietnes.

Iedzīvotāji šogad ļoti aktīvi iesniedz gada ienākumu deklarācijas. "Gada ienākumu deklarācijas iedzīvotāji šogad iesniedz ļoti aktīvi, martā kopumā Valsts ieņēmumu dienests (VID) saņēmis 600 000 deklarāciju, kas ir 60% no parasti gada laikā iesniegto deklarāciju skaita, parasti gadā kopumā ir 900 000. Aktivitāte ir ļoti augsta. Labā ziņa ir tā, ka iesniedz gan tie nodokļu maksātāji, kuriem ir izveidojusies pārākuma, gan tie, kam būs vēl jāpiemaksā," apliecināja VID ģenerāldirektore Ieva Jaunzeme.

/No portāliem www.lsm.lv, www.delfi.lv, www.tvnet.lv/

Biedrību dzīve

Ar domu par sociālo nevienlīdzību

Zinaida Logina

Biedrība "EAPN-Latvia" 9.aprīlī rīkoja vebināru par tēmu "Kā mazināsim sociālo nevienlīdzību? Pacientu līdzmaksājumu samazināšana".

Eiropas sociālo tiesību pilāra 16. princips vēsta: "Ikvienam ir tiesības uz laicīgu piekļuvi kvalitatīvai profilaktiskajai un ārstnieciskajai veselības aprūpei par pieņemamu cenu." Bet kā ir patiesībā? Pacientu līdzmaksājumi veselības aprūpē Latvijā ir vieni no augstākajiem Eiropas Savienībā. Tas ierobežo ārstēšanas pieejamību visiem pacientiem, taču sevišķi jūtami skar sociāli mazāk aizsargātās pacientu grupas. Vairākās diagnozēs valsts joprojām nav atjaunojusi pilnu medikamentu kompensācijas apjomu, kuru samazināja 2008.gada ekonomiskās krīzes apstākļos. Strādājot pie Sabiedrības veselības pamatnostādņem 2021.-2027.gadam, Veselības ministrija, veselības aprūpes speciālisti un nevalstiskās organizācijas ir paudušas savu nostāju par problēmas risinājumiem, un tos apsprieda arī vebināra ekspertī.

Latvijas Veselības aprūpes vadības speciālistu asociācijas prezidents Jānis Vētra uzsvēra, ka vispirms svarīga ir stipra, efektīva un labi pārvaldīta veselības sistēma. "Liela loma arī finansējuma pieejamībai, lai pacienti, izmantojot veselības aprūpes pakalpojumus, no naudas trūkuma neciestu. Jābūt pieejamībai būtiskākajām zālēm un medicīnas tehnoloģijām. Svarīgi arī cilvēkresursi – labi apmācīti un motivēti veselības darbinieki un daudzi citi faktori," piebilda J.Vētra. Kardiologs, Latvijas Hipertensijas un Aterosklerozes biedrības vadītājs Kārlis Trušinskis puda viedokli, ka "Latvijā diemžēl nabadzīgākie ir seniori. Mēs zinām, kādi ir viņu ienākumi. Zinātniski pierādīts, ka Latvijā ir augsta cilvēku neapmierinātība ar medicīnas pakalpojumu pieejamību." Viņš balstījās uz pierādījumiem, sakot, ka ievērojami pacientu personīgie izdevumi ierobežo piekļuvi veselības

aprūpei, īpaši cilvēkiem ar zemiem ienākumiem. 2017.gadā Latvijā pacientu personīgie medicīniskās aprūpes izdevumi veidoja vairāk nekā 4% mājāsaimniecību patēriņa. Latvijā cilvēku izdevumi galvenokārt saistīti ar zālēm un medicīniskajām ierīcēm, jo Nacionālā veselības dienesta kompensēto zāļu saraksts ir salīdzinoši ierobežots, un tiek piemērota procentuālās kompensācijas sistēma, kā arī piemēro receptes nodevu. "Situācija ir satraucoša, mums par to der aizdomāties ikdienā," uzskata K.Trušinskis. Ārsts ievērojis, ka cilvēku nonākšana slimnīcās ar sirds mazspēju progresē, un tas ir bīstams rādītājs. "Mēs varam cīnīties par daudz ko, bet neko nevaram izdarīt ar jau izveidotajām infrastruktūrām. Pie mums nav veida, kā uzlabot mazāk turīgo pacientu pieejamību modernajām tehnoloģijām, inovatīvajām zālēm," pārdomās dalījās K.Trušinskis. Viņš atgādināja, ka veselības sistēmas kvalitāte būtu jāmēra pēc vājākā ķēdes posma - pēc pacienta, kurš atrodas tālā Latvijas nostūrī un dzīvo ar zemiem ienākumiem. Eiropas Komisijas pārstāvētajā Latvijā vadītāja padomniece Agnese Dagile pastāstīja, kā attīstās starptautiski procesi arī veselības jomā. "Veselības aprūpes sistēmai vajadzētu darboties efektīvi. Tajā jāiegulda atbilstoši resursi - gan cilvēkresursi, gan finansiālie resursi. Sistēmai jāklūst fiziski pieejamākai pacientiem reģionos, tiem jābūt tādiem, lai pacienti pakalpojumus var atļauties. Augstie pacientu līdzmaksājumi bieži vien neļauj cilvēkiem saņemt savlaicīgus un kvalitatīvus pakalpojumus," pārdomas puda A.Dagile. Nacionālā veselības dienesta Ārstniecības pakalpojumu departamenta Pakalpojumu attīstības nodaļas vadītājs Ģirts Lapiņš skaidroja, kādi tad ir šie līdzmaksājumi. Viņš teica, ka pacientiem virs 65 gadiem jau paiets pretī - ir samazināti līdzmaksājumi, līdz ar to mazināta sociālā nevienlīdzība. "Pensijas vecuma cilvēki ir daudz neaizsargātāki," uzsvēra Ģ.Lapiņš.

Kā vērtējat dziesmu, ar kuru Latvija startēs Eirovizijā?

Viedokļi

Kožam viens otram kājā

DĪDŽEJS NO BALVIEM

Neteikšu, ka priekšnesums ir superekskluzivs, bet ļoti labs un ieturēts. Raugoties no dziesmas uzbūves viedokļa, Samanta Tina ir ievērojusi jaunākās tendences. Doma arī nav slikta. Atbildot tiem, kuri uzskata, ka dziesmā propagandētas nelatviskas vērtības, homoseksuālisms utt., teikšu, ka dzīvojam demokrātiskā valstī, un demokrātiskas valsts uzbūve pieļauj brīvu izteikšanos par jebkuru tēmu. Neuzskatu, ka tas būtu nosodāmi. Ievērojot demokrātiskā valstī pieņemamus izpausmes līdzekļus, dziedātāja mēģina sevi parādīt.

Samantas Tinas dziesma ir precīzi tendēta

uz konkrētu auditoriju, lai piesaistītu balsotājus. Ja konkursā nebūs nevienas citas līdzīgas dziesmas par šādu tēmu, tad visi, kuri atbalsta un cīnās par šādu vienlīdzību, būs viņas potenciālie balsotāji. Katrs mākslinieks ar savu priekšnesumu vēlas nodot sabiedrībai zināmu domu. Šinī gadījumā dziedātāja grib *spodrināt* savu *spalvu*. Vai viņa pati ir vai nav šādu vērtību atbalstītāja, šinī gadījumā nav tik svarīgi. Bet, ja viņa *iet uz pilnu banku*, tādā gadījumā priekšnesumā ir maksimāli izmantoti visi aktuālie izteiksmes līdzekļi. Noskatoties dziesmas videoklipu, tās doma man ir skaidra. Ja ir jāvērtē nevis lokāli, bet globāli, uzskatu, ka viņa visu ir izdarījusi ļoti pareizi. Ja mēs paši, līdztautietīši, viņu nenogremdēsim, tad dziesma var gūt panākumus. Kāpēc jānoniecina sava līdzpilsonē? Viņa taču ir latvietē. Kāpēc mēs graužam savējo? Mums ir populārs teiciens: "Kas latvietim var būt garšīgāks nekā cits latvietis!?" Kaspars Pudņiks, kurš sacēlis šo ažiotažu, ir malacis - tagad uz šī fona viņš *spodrinās* pats savu *spalvu*.

Runājot par to, ka par šo dziesmu tauta nav balsojusi, man ir pretjautājums, - kurā brīdī mūsu bālīņi kļūst tik aktīvi? Kad vajag uztaisīt kaut kādu negāciju, tad esam superaktīvi. Bet, kad vajag potēt pozitīvismu, tad mūsu nav, tad viens otram kožam kājā. Uzskatu, ka šādos momentos ir jāuzticības profesionāļiem, jo mums ir cilvēki, kuriem ir pieredze. Lai cik veiksmīgi vai mazāk veiksmīgi viņi ir centušies izprast Eirovizijas procesus,

viņiem tomēr ir lielāka pieredze nekā sabiedrībai. Gribētu atsaukt atmiņā gadījumu, kad vinnēja Končita Vursta. Ja jāsalīdzina viņas/viņa priekšnesums, kas ieguva popularitāti visā pasaulē, tad Samantas Tinas priekšnesumā vispār nesaskatu neko amorālu, nav pārkāptas nekādas robežas. Tas, ka tur meitenes paskūpstās, tad varbūt tās ir draudzenes. Nereti izraujam kaut ko no konteksta. Tas ir tāpat kā atsevišķi apēst desu, maizi vai sviestu. Protams, tas nebūs tik garšīgi, kā visu salikt kopā, uztaisīt sviestmaizi un izbaudīt to.

Karaliene – nu kur vēl skanīgāks vārds! Samanta ir sameklējusi maksimāli efektīvas, iedarbīgas izpausmes formas un līdzekļus. Dziesmā ir arī muzikālais pieaugums. Tā saucamās 'bekgraunda' apakšas - tur arī ir pieaugums un ievērotas mūsdienu modernās tendences. Ir skaidrs, ka dziesma nepatiks visu vecuma posmu klausītājiem. Bet, atskatoties, piemēram, uz tiem laikiem, kad bija populāra grupa "ABBA", tagad, to atskāņojot pusaudžiem, kuri varētu būt potenciālie balsotāji, viņiem šāda mūzika nepatiks. Bet tieši skatītāji līdz 30 gadu vecumam ir tie aktīvākie balsotāji. Visi pārējie, lai piedod arī mani vienaudži, ir pasīvi. Cik procentuāli balsotāju vidū būs pensijas vecuma cilvēku? Nedomāju, ka daudz. Samanta ir vērsusies pie vidējā segmenta, kas ir visaktīvākie balsotāji. Ieturot attiecīgu stilu, viņa ir izveidojusi kompozīciju, kurā atspoguļo diezgan aktuālu tēmu.

Atbildot iebildumiem, ka dziesmai nav kulminācijas – mūsdienu mūzikā tas nav aktuāli, jo kompozīcijas uzbūve ir citādāka. Iespējams, cilvēki nesaskata kulmināciju, jo dziesma *paņem* ar pirmo noti, reāli *iedodod pa aknām*. Sākums ir ļoti spēcīgs un neiet mazumā, bet gan lēnām pieaug. Ekspertu viedoklis ir – klausītājam jāiedod tik daudz, lai gribas vēl. Un šī dziesma ir tāda. Protams, tās panākumi Eirovizijas konkursā atkarīgi no ļoti daudziem apstākļiem, arī no uzstāšanās kārtas numura un no šova, ko Samantai izdosies izveidot uz skatuves, jo visi deļotāji piedalīties nedrīkstēs. Bet pati kompozīcija ir ļoti gaumīga un labi izveidota. Ar to viss ir kārtībā, ziņa ir saprotama. Sliktāk ir, kad, noklausoties dziesmu, vēl ilgi jādomā, ko autors ar to gribējis pateikt.

Tā vietā, lai censtos iekampt kādam krāgā, kritiķi varētu nākt klajā ar konstruktīviem priekšlikumiem, kā uzlabot priekšnesumu. Mēs varam diskutēt, cik vēlamies, bet tas, ka šī dziesma publiku uzrunās un to ievēros, jo izvēlēta tēma ir aktuāla, ir skaidrs. Un tas ir vissvarīgākais. Un mums ir jāatbalsta savējie. Pagaidām situācija ir līdzīga, ja mēs stāvētu pie sētas un priecātos, kā kaimiņam neizdodas uzart dārzus vai nopļaut zāli. Šo situāciju redzu šādi, un man kā latvietim tas ir nepieņemami.

Fakti

- Samanta Tina ceļazīmi uz Eiroviziju izcīnīja ar dziesmu "Still Breathing". Tomēr pagājušajā gadā konkursu atcēla pandēmijas dēļ, un dziedātajai tika dota iespēja tajā piedalīties arī šogad. Rezultātā tagad S.Tina Eirovizijā uzstāsies ar dziesmu "The Moon Is Rising".

- Šī dziesma daļā sabiedrības izsaukusi asu kritiku par tajā redzamo homoseksuālo attiecību un transpersonu reprezentāciju. Pati S.Tina pastāstījusi, ka par notikušo ir pozitīvi šokēta, jo, viņasprāt, cilvēki saskata tādas lietas, kuru nemaz nav. "Es arī no mušas mēdzu taisīt ziloni," smeļ S.Tina.

- Eirovizija notiks Nīderlandes pilsētā Roterdamā – pirmais un otrs pusfināls attiecīgi 18. un 20.maijā, bet fināls – 22.maijā.

Viedokļus uzklusija I.Tušinska un A.Ločmelis

Dziesmām jāsaņem skatītāju balsis!

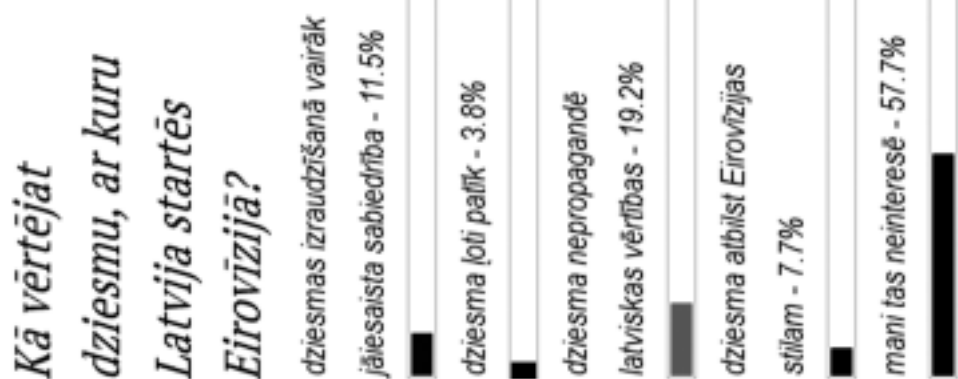
KASPARS PUDŅIKS, iniciatīvas autors portālā "manabalss.lv", dzīvo Rīgā

Sabiedrības iniciatīvu portālā "manabalss.lv" aicinām parakstīties un atbildīgajai Saeimas komisijai noteikt nemainīgu kārtību, kas garantētu pastāvīgu sabiedrības līdzdalību, izvēloties Latviju pārstāvošo dziesmu Eirovizijas dziesmu konkursā. Latvija šajā konkursā ir piedalījusies jau divdesmit gadus pēc kārtas un piedāvājusi pasaules skatītājiem kvalitatīvākos priekšnesumus un skaistas dziesmas. Tāpat kā mēs lepojāties par "Prāta Vētru", Mariju Naumovu, Intaru Busuli un citiem lieliskiem māksliniekiem, vēlamies būt lepni par Latvijas pārstāvi, dziesmu un vizuālo tēlu arī turpmāk.

Skatītāju balsojums ir šī konkursa nozīmīga sastāvdaļa, un tā tam jāpaliek arī atlases kārtā. Konkursa rīkotājs "Eiropas Raidorganizāciju apvienība" ir noteikusi brīvu kārtību, pēc kādas katra valsts izvēlas savu pārstāvi un dziesmu. Tāpēc šai procedūrai ir iespējama arī formāla pieeja, kuru šoreiz arī izvēlējas

Latvijas Televīzijas vadība. Līdz ar to Latvijas pārstāvis dodas uz konkursu ar tādu dziesmu, par kuru vispār nav balsojuši Latvijas iedzīvotāji. Ja balsojums būtu noticis, Latvijas iedzīvotāji, visticamāk, būtu izvēlējušies citu dziesmu un vizuālo tēlu. Šāda situācija ir radījusi lielu vilšanās skatītājos un konkursa atbalstītājos. Tāpēc uzskatām, ka šāds priekšnesums nepārstāv Latviju un tam nav sabiedrības atbalsta. Lai novērstu gadījumus, kad uz Eirovizijas dziesmu konkursu dodas pārstāvis ar dziesmu, kas nav saņēmusi atbalstu balsojumā, un lai garantētu sabiedrības līdzdalību Latvijas tēla veidošanā, kā jau minēju, aicinām nostiprināt nemainīgu kārtību, kādā katru gadu skatītāju balsojumā tiek izraudzīta dziesma Eirovizijai un kā par Latvijas nodokļu maksātāju naudu tiek veidots Latvijas tēls. Latvijas pārstāvim un dziesmai Eirovizijā ir obligāti katru reizi jāsaņem Latvijas skatītāju balsis!

Re, kā!

Aptaujas rezultāti "Vaduguns" mājas lapā www.vaduguns.lv

Videi draudzīgi risinājumi

Modes industrija un vēl citas blaknes

Maruta Sprudzāne

Sabiedrība arvien nopietnāk apzinās pieaugošo resursu patēriņu un vides piesārņojumu, kas nākamajām paaudzēm var radīt nopietnu apdraudējumu. Meži, kvalitatīva augsne, tīrs gaiss un ūdens ir pašsaprotamas lietas mūsu ikdienas dzīvē. Bet kas ar šiem resursiem notiks pēc gadiem? Ne velti arvien uzstājīgāk un nopietnāk sabiedrību aicina pievērsties videi draudzīgam un ilgtspējīgam dzīvesveidam.

Par to runā ne tikai vides aizsardzības organizācijas. Šādus jautājumus sabiedrībai akcentē arī semināru rīkotāji, aicinot piedalīties pētniekus, speciālistus vai vienkārši aktīvus un domājošus cilvēkus. Par ikdienas dzīvē svarīgiem akcentiem notika tiešsaistes seminārs, rosinot aizdomāties, ko katrs varam mainīt savā ikdienā, lai neapdraudētu vidi un mazāk kaitētu arī veselībai.

Kā gan bez ledusskapja vai veļas automāta?

Katram mājās ir elektroierīces. Laiku pa laikam iegādājami arī kaut ko jaunu, domājot par ērtāku sadzīvi. Ko vajadzētu zināt un kam pievērst uzmanību, akcentēja Elektrum Energoefektivitātes centra speciāliste RŪTA LIEPNIECE.

Ledusskapis sen kļuvis par ikdienišķu un neaizstājamu lietu. Taču, vai pievērsam uzmanību, kur un kā tas novietots un cik bieži paraugāties arī tā aizmugurē? Speciālistes atgādinājums, ka ledusskapis jānovieto vismaz centimetrus desmit no sienas un arī citām mēbelēm un jāraugās, lai tā tiešā tuvumā neatrastos kāda sildierīce. Atstatus no sienas tādēļ, ka tā aizmugurē atrodas dzesēšanas elements, caur kuru izvadās siltums. Ja nebūs pietiekami brīvas vietas, iekārta palielinās elektroenerģijas patēriņu, un līdzīgi notiks, ja ledusskapja tuvumā būs cepeškrāns, radiatora vai cita siltuma izdalosa ierīce. Energoefektivitāti mazina arī tieši saules stari, ja tie virtuvē apspīd ledusskapi. Nevajadzētu ļaut tur sakrāties ledus kārtai. Ja tāda izveidojas, ierīce jāatvieno no tīkla, jāatkausē un jāiztīra gan saldētava, gan pats ledusskapis. Reizi gadā būtu jāveic vēl nopietnāka apkope, atbīdot ledusskapi no sienas un noslaukot aizmugurē sakrājušos putekļus.

Līdzīgi jāparūpējas arī par veļas mašīnas tīrību. Dažkārt veļa neizmazgājas tīri, ja ir par daudz vai arī maz pielikts mazgāšanas līdzeklis vai arī mašīna piebāzta tik pilna, ka drēbēm kārtīgi nevar piekļūt ūdens. Svarīgi pēc lietošanas atstāt vaļā durtiņas, lai iztvaiko liekais mitrums, citādi iekšpusē var veidoties pelējums un nepatīkams aromāts. Jānoslauka arī gumijas blīvējums ap durvīm, bet laiku pa laikam jāiztīra mazgāšanas līdzekļa atvilktnīte, kur dažkārt sakrājas nogulsnes, kas pēc tam nokļūst pie veļas un var to sabojāt. Varbūt ne visi zina, ka arī veļas mašīnai ir filtrs, ko vajadzētu pārbaudīt un iztīrīt vismaz reizi gadā. Parasti tas atrodas veļas automāta apakšpusē aiz apaļa vai kvadrātveidīga vāciņa. Speciāliste iesaka nepārcensties ar ķīmisko līdzekļu izmantošanu ierīču apkopei. Var izmantot arī citus mājsaimniecībā sen zināmus līdzekļus - sodu, etiķi, citronskābi.

Skats uz ķīmiju

Vai sabiedrībā ir mainījies uzskats par sadzīves ķīmijas pielietošanu? Rīgas Stradiņa universitātes Darba drošības un vides veselības institūta, Higienas un arodslimību laboratorijas pētniece ANEKA KĻAVIŅA saka, ka pēdējā desmitgadē tas noteikti mainījies, lai gan joprojām ir daudz jautājumu un pastāv bažas, ko īsti nozīmē 'ķīmija'?

Ikdienas ķīmija sākas ar visu, kas atrodas virtuvē pie izlietnes, vannas istabā vai uz spoguļa galdiņa. Dažkārt tur sarindojas visai daudz lielāka un mazāka izmēra flakonu, pudeļu, dozatoru un kārbīņu. Vai aizdomājami, ka visās tajās neiztrūkstoši klāt ir ķīmiskas vielas. Šobrīd kosmētisko līdzekļu ražošana gan drīkst notikt tikai slēgtos reaktoros. Tas nozīmē, skaidroja pētniece, ka ražotāji cenšas samazināt ķīmijas ietekmi gan uz vidi, gan cilvēku veselību. Patērētājam negatīvās sekas var parādīties, sākot lietot nopirkto preci. Ja kaut ko lieto par daudz, kāda alergiska viela var sasummēties no vairākiem produktiem, līdz kopā sanāk stipri par daudz, un, protams, tas var ietekmēt veselību. Pētnieces uzskats, ka sadzīves ķīmiju iedzīvotāji noteikti lieto krietni vairāk, nekā tas ikdienā būtu nepieciešams. Nepareizi domāt, ka ķīmija mūs apdraud tikai tās lietošanas brīdī. Patiesībā vielu mole-

kulas paliek un saglabājas arī uz traukiem, dažādām virsmām un ādas. Tādēļ pētnieces Aneka padoms ir ķīmiju saturošos produktus lietot ļoti apdomīgi. Nevajadzētu pārsātināties ar ķīmisko līdzekļu arsenālu, pieliekot pilnus plauktus. Pilnīgi pietiks ar vienu universālo mazgāšanas līdzekli virsmām, vienu trauku mazgājamo vai vienu veļas pulvera paku. Neiesaka aizrauties ar veļas mikstinātājiem un skalojamajiem. Un vēl viens būtisks atgādinājums: nejaukt kopā divus vai vairākus dažādus tīrīšanas līdzekļus. Tas var slikti beigties, ieelpojot kaitīgus vielu izgarojumus, kas rodas sajaukšanas procesā. Un arī nepārdozēt ieteikto vielu daudzumu, jo, kā teica pētniece, arī zinātnieki un ražotāji strādā ar domu, lai ar mazākām devām panāktu vēlamo efektu. Tāpēc der atcerēties arī teicienu, - tīrība nesmaržo! Ienākot telpā, nav jāsaņūn mazgāšanas līdzekļa aromāts, labāk lai ir atvērts logs un ienāk sveigs gaiss.

Pētījums apliecina, ka 80% kosmētikas lietotāju uzskata, ka kosmētika viņu veselību un dzīvesveidu ietekmē labvēlīgi, jo tā ceļ pašapziņu, ļauj iekļauties sabiedrībā un labi justies. Ja runā par ietekmi videi, tad kosmētikas ražošanas pāri nodarījums videi ir 1-20%, bet 80% gadījumu to ietekmē patērētājs ar savu dzīvesveidu. Aplēsts, ka patērētājs ikdienā lieto 9 līdz 15 kosmētikas produktus, kuros ir no 15 līdz 50 izejvielām. Tas nozīmē, ka katrs uz sava ķermeņa varam uzlikt vismaz 15 dažādas ķīmiskas vielas. Jātic Eiropas Savienības regulai, kuras ievērošana aizsargā mūsu veselību, uzskaitot, kādu vielu klātbūtne pieļaujama kosmētikas produktos un kādas ir aizliegtas. Pētniece minēja faktu, ka, piemēram, ASV aizliegto vielu klātbūtne kosmētikā ietver aptuveni 300 vielas, bet ES aizliegumu sarakstā ir 1600 vielas, un šis saraksts aizvien papildinoties.

Kā rīkoties, ja uzņāk vēlme atkal iegādāties kaut ko 'ķīmisku'? Pētnieces ieteikums, - pirms pirkšanas uzdot sev jautājumu, kāds ir pirkuma mērķis? Vai mājās patiešām nepieciešams jauns tīrīšanas līdzeklis virtuvei, vai, runājot par kosmētiku, vienkārši gribas jaunas acu ēnas vai arī citādi smaržojošu šampūnu? Otrais padoms, - izpētīt un sekot līdzi uz iepakojuma norādītajiem simboliem, un trešais - iepazīties ar līdzekļa sastāvu. Jo mazāk būs uzrādīto vielu konkrētajā līdzeklī, jo labāk. Sievietes bieži grēko, uzglabājot un lietojot kādu kosmētikas līdzekli ilgāk par tā norādīto termiņu. Pētniece iesaka noteikti pievērst tam uzmanību, jo pēc atvēršanas kosmētikai ir paredzēts konkrēts termiņš, ko nevajadzētu pargarināt.

Uz atkritumu poligoniem vai dedzināšanai

Vai ir izpētīts, kādu auduma materiālu var uzskatīt par lielāko vides piesārņotāju? Modes eksperte DACE AKULE saka, ka viena tāda noteikti nav, jo ne viss dzīvē ir tikai 'melns' vai 'balts'. Par 'briesmīgu' varētu nosaukt kokvilnu, jo tās ražošanai patērē milzum daudz ūdens, taču blaknes ir visam. Eksperte pievērsās tēmai par apģērba industrijas ietekmi uz vidi.

Viens no populārākajiem apģērba gabaliem ir T-kekls.

Pasaulē gadā saražo 13 miljardus T-keklu, līdz ar to katram planētas iedzīvotājam vidēji sanāk divi šādi krekli. Šī pazīstamā apģērba piemērs uzskatāmi parāda ražošanas un patēriņa cikla garo ķēdi un saistību ar dabu. T-kekla izejvielu sastāvā 95% ir kokvilna un 5% elastāns, kas apģērbam piedod zināmu staipīgumu. Zināms, ka viena parastā T-kekla saražošanai jāiztērē 2700 litri ūdens. Cilvēks tādu daudzumu vidēji izdzer divos ar pusi gados. Eksperte pati saskaitījusi, ka viņas skapī ir 19 T-kekli, bet Latvijā, atsaucoties uz iedzīvotāju paustajām ziņām, vidējais rādītājs varētu būt 14 krekli vienam cilvēkam. Nav grūti izrēķināt, kāds ūdens patēriņš nepieciešams ražošanas procesā, nerunājot par visu pārējo. Vēl viens būtisks sliktums, runājot par kokvilnu, ir arī izlietotais ķīmisko līdzekļu pielietojums, kas pēc tam nonāk dabā un bojā augsni.

Savukārt elastānu, tāpat kā citas sintētiskās šķiedrvielas, ražo no naftas produkta. Pēdējos gados, saistībā ar sintētiskajām šķiedrām, arvien vairāk runā par mikroplastmasas šķiedrām, kas ir acīm neredzamas mikrodaļiņas, kas nokļūst ūdenī, aiztek upēs un jūrās, bet pēc tam nonāk atpakaļ cilvēkā caur zivīm un tamlīdzīgi.

Apģērba ražošanu neizbēgami ietekmē modes tendences. Spīdošie fliteri, rāvējslēdzēji, pogas, volāni un dažādi citi modes diktēti apģērba papildinājumi no vienas puses izskatās pievilcīgi, taču galīgi neiederīgi kļūst, lai apģērbs pēc tam pārstrādātu. "Mēs atkal ķeram pēc jauna T-kekla, atkal jātērē resursi, un beigās tas viss aiziet nekuriem. Pēdējos gados katra apģērba lietošanas ilgums, dzīves cikls, cik ilgi to turam aprītē, ir dramatiski samazinājies," teic eksperte. Taču Latvijā iedzīvotāji apģērbu tomēr patērē daudz mazākā apjomā. Ja Eiropas Savienībā cilvēks vidēji gadā nopērk 52 apģērbus (no zeķēm līdz virsdrēbēm), tad Latvijā tās ir tikai 17 apģērba vienības. Turklāt Latvijas iedzīvotājiem no patēriņa viena trešā daļa ir lietotie apģērbi, acimredzot tas saistāms ar ienākumu nevienlīdzīgo līmeni. Taču, kā teica modes eksperte, patiesībā ilgtspējīgāka apģērba aprīte, atrodot apģērbam jaunu saimnieku, ir viena forša lieta, jo liek samazināt ražošanas apjomus un mazina draudus arī videi. Taču pasaulē, kā apliecina pētījuma dati, 73% modes industrijas ražojumu nonāk atkritumu poligonos vai arī tiek sadedzināti. Tikai 1% nonāk jaunos apģērbos, saglabājot iepriekšējo pievienoto vērtību, vēl 12% iznīcina kā saražotā pārprodukciju, lai nezaudētu sava zīmola statusu. Baltijas valstīs atkritumu poligonos nonāk aptuveni puse no dalīti savāktā tekstila.

Tagad ir pavasaris, mainās sezona, un notiek arī skapja lielā revīzija. Kā saka modes eksperte, mainoties sezonai, cilvēkiem gribas kaut ko krāsainu, spilgtāku, atsvaidzinošāku. Viens no ekspertes ieteikumiem - pirms iegādāties kaut ko jaunu, izpētīt esošo skapja saturu, novērtējot, kas krāsains un pavasarīgs tajā jau ir. "Cilvēkiem ir tendence nopirkt kaut ko līdzīgu. Ilgtspējīgākais apģērbs ir tas, kas jau ir skapī. Tādēļ izteikti radikālu pavērsienu šajā revīzijā nevajadzētu veikt. Nevajag skriet arī pakaļ modes tendencēm un pirkt apģērbus tikai tādēļ, ka ir cenu atlaides. Vajag visu darīt ar vēsu prātu!" Daces Akules ieteikums.

Mazi, bet svarīgi jautājumi

Vai vajadzētu atstāt pa nakti kontaktlīdzdā iespraustus telefona lādētājus vai arī ieslēgtu datoru, ja šis ierīces nelieto? Vai tādā gadījumā tās patērē elektroenerģiju?

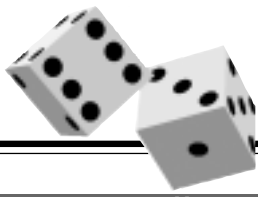
RŪTA LIEPNIECE: -Ierīces patērē enerģiju, taču šis apjoms ir ļoti, ļoti niecīgs. Taču, skatoties no drošības viedokļa, ieteicams tās no kontaktlīdzdas tomēr atvienot. Datora lādētāja enerģijas patēriņš būs atkarīgs no konkrētā modeļa. Mans dators, piemēram, patērē 0,5 vatus vienā stundā, kamēr atrodas gaidīšanas režīmā. Ja mājās ir vairākas ierīces, kas visu laiku atrodas gaidīšanas režīmā, kopā sanāks zināms elektroenerģijas patēriņš.

Vai matu lakas lietošana ir kaitīga veselībai?

ANEKA KĻAVIŅA: -Matu laka matos atstāj polimēru tīklu. Kaitīgi varētu būt lakas izgarojumi, ja tos ieelpojam. Jātceras, ka lakas šķīdinātājs ir viegli uzliesmojošs, ne velti ar laku pielietojumu redzēti dažādi triki. Ir pazīstamas arī dabīgas izcelsmes matu lakas, par kuru noturīgumu lai spriež paši to lietotāji. Matu fiksācijai var izmēģināt, piemēram, cukurūdeni.

Vai vērts glabāt senus apģērbus?

DACE AKULE: -Pirms pāris gadiem ar Zaļās Brīvības kolēģiem rīkojām kampaņu "Mantots ir vērtīgs". Aicinājām cilvēkus pārskatīt lietas un apģērbus un iesniegt savus stāstus. Atradās burvīgs lakats, kas bija izceļojies pa tālo Sibīriju līdz vecmāmiņai, un tagad to varēja uzlikt uz divdesmitgadīgas jaunietes pleciem. Tādēļ der paskatīties skapī un padomāt, - vai tur ir kāds tik vērtīgs apģērbs, ko varētu atstāt un nodot mantojumā jaunākajai paaudzei kopā ar kādu skaistu dzimtas atmiņu stāstu.

Ieskats priekšvēlēšanu programmās

“Nu kā var nesolīt...”

Savulaik kāda bijušā Latvijas Bankas vadītāja vārdi “Nu kā var nesolīt...”, šķiet, joprojām ir aktuāli. Arī mūspusē 5.jūnija vēlēšanās startējošo politisko spēku priekšvēlēšanu programmās virto vispārīgas frāzes, piemēram, veicināsim, atbalstīsim, analizēsim, pilnveidosim, risināsim, panāksim, rūpēsimies utt. 2021.gada 5.jūnija vēlēšanās Balvu novadā startēs 9 partijas. Ko 150 deputātu kandidāti, tēmējot uz piecpadsmit krēsliem, sola izdarīt turpmākajos četros gados?

Meži, meži... Nē, ceļi, ceļi

Vairākās vēlēšanās dažādu partiju programmās ir pavidējis solījums noasfaltēt ceļu līdz Krišjāņiem. Mēdz teikt, ka solīts makā nekrīt. Tiesa, Ziemeļlatgales ļaudis joprojām cer... Kas attālāko novada pagastu gaida turpmākajos četros gados?

Atgādinām, ka mēdz arī teikt, ka cerība mirst pēdējā. Četras partijas no deviņām savās programmās nav piemirsušas Krišjāņus: **partija “Latvijas attīstībai”** apņemas atbalstīt dubultseguma uzklāšanu ceļam - Krišjāņi-Rēzeknes šoseja; **“Latgales partija”** izbūvēs melno ceļa segumu Tilža-Krišjāņi, uzlabos ceļa posmus Sita-Balvi, Balvi-Vīļaka, Balvi-Baltinava, Baltinava-Tilža, Tilža-Bērzpils; **“Jaunā konservatīvā partija”** panāks to, ka tiek noasfaltēts ceļš līdz Krišjāņiem – vienīgo centru, kuru ar Balviem savieno grants ceļš, kā arī panāks ceļa posma Litene-Balvi pārbūvi, Balvi-Vīļaka, Baltinava-Tilža valsts ceļu uzlabošanu; **“Latvijas Zemnieku savienība”** radīs iespējas valsts nozīmes ceļu Bērzpils - Krišjāņi, Pāliņi - Gailiši, Upatnieki – Rugāji, Teteri-Lukstiņi, Tilža –Baltinava seguma uzlabošanai.

Nevar apgalvot, ka arī pārējās partijas ceļu tēmu ir piemirsušas. Tiesa, par konkrētību grūti spriest: **sociāldemokrātiskā partija “Saskaņa”** pievērsīs īpašu uzmanību grants zemes ceļu sakārtošanai pašvaldībā; **Nacionālā apvienība “Visu Latvijai!”** - “Tēvzemei un Brīvībai/LNNK” apsekos pašvaldības autoceļus, uzturēs to kvalitāti, kā arī veiks nepieciešamos ceļu remontdarbus posmos Viļaka-Žiguri, Eglūciems-Čilipīne, Rugāji-Tikaiņi; **“Latvijas Zaļā partija”** izstrādās ilgtspējīgu novada ceļu un ielu renovācijas programmu, katru gadu paredzot vismaz četrām asfaltētām ielām atjaunot virskārtu, pieciem grants ceļiem atjaunos grants klātni; **“Jaunā Vienotība”** izstrādās pašvaldības ceļu tīkla sakārtošanas projektu un realizēs sadarbībā ar kopienām; **“KPV LV”** novada pagastu ceļu sakārtošanā izmantos jaunās tehnoloģijas, kas pasargās lauku īpašumus no putekļiem.

Jauns ritenis nav jāizdomā

Zīmīgi, ka jau pirms četriem gadiem dažas partijas solīja izbūvēt veloceļu no Balviem līdz Kubuliem. Acīmredzot iecere nav izgaisusi arī 2021.gadā.

To apņemas izdarīt, kā nu kurai tā vīzija, piecas partijas. Uzbūvēt gatava: **“Latgales partija”**, **Nacionālā apvienība “Visu Latvijai!”** - “Tēvzemei un Brīvībai/LNNK”, bet izveidot - **“Jaunā konservatīvā partija”**. Savukārt šo ieceri atbalsta partijas **“Latvijas attīstībai”** un **“Latvijas Zemnieku savienība”**. Sociāldemokrātiskā partija **“Saskaņa”** un **“Jaunā Vienotība”** programmā norāda, ka turpinās veloceļu ierīkošanu vai arī tos ierīkos, nenorādot, kur un kā. Divaini, bet **“Latvijas Zaļās partijas”** solījumu sarakstā par šo tēmu konkrētības nav, ja nu vienīgi apņemšanās sadarbībā ar uzņēmējiem izstrādāt tūrisma maršrūtus novada atpazīstamības un ekonomikas veicināšanai.

Debesmanna par brīvu

Jebkurās vēlēšanās populāri solīt atbalstu bērniem un skolēniem, tostarp brīvpusdienu nodrošināšanas jautājumā.

1.-12.klašu skolēniem brīvpusdienas nodrošināt apņemas **“Latgales partija”** un **“Jaunā Vienotība”**, bet saglabāt - **Nacionālā apvienība “Visu Latvijai!”** - “Tēvzemei un Brīvībai/

LNNK”. Arī partija **“Latvijas attīstībai”** priekšvēlēšanu programmā sola turpināt atbalstīt brīvpusdienas visiem novada skolēniem ar piebildi: **“Un iespēju robežās bērniem pirmsskolas izglītības iestādēs.”** **“Jaunā konservatīvā partija”** šo jautājumu definē šādi: **“Pēc iespējas nodrošinās skolnieku sociālo aizsardzību (brīvpusdienas).”** Savukārt **“Latvijas Zemnieku savienība”**, kā vēsta priekšvēlēšanu programma, līdzfinansēs skolēnu ēdināšanu 5-6-gadīgajiem un 1.-12.klašu skolēniem. Trīs partijas – sociāldemokrātiskā partija **“Saskaņa”**, **“Latvijas Zaļā partija”** un **“KPV LV”** - šo jautājumu nav aktualizējušas.

Es peldēju...

Kaimiņpagastu ļaudis neslēpj, ka apskauž balveniešus par baseina esamību pilsētā. Acīmredzot arī mūspuses politiķi par šo priekšrocību nav piemirsuši.

Visdāsnākā, vērtējot partiju programmas, ir **“Latgales partija”**, kas sola nodrošināt novada izglītības iestāžu bērniem bezmaksas peldēt apmācību. Šādu iespēju bērnu audzēkņiem finansēs **“Latvijas Attīstībai”**, bet 6-7 gadus veciem bērniem peldēšanas prasmju apguvi nodrošinās **“Jaunā konservatīvā partija”**. Pārējās partijas šādu solījumu nav īpaši izcēlušas vai akcentējušas.

Skaitļi, cipari

Viennozīmīgi visu partiju programmās aptvertas visdažādākās nozares un sfēras, tomēr, meklējot konkrētus skaitļus un ciparus, jāsecina, ka tos savos priekšvēlēšanu solījumos minējušas piecas partijas, kaut gan dažādus atbalstus, nenorādot konkrētas summas, paredz sniegt arī pārējās.

“Latgales partija” nodrošinās īpašās sociālās grupas ar dūmu detektoriem un skursteņu tīrīšanu (1x gadā).

“Latvijas Zaļā partija” realizēs līdzfinansējuma programmas visā novadā dzīvokļu ēku iekšpagalmu sakārtošanai, asfalta ieklāšanai, rotaļu laukumu izbūvei, atvēlot šim mērķim vismaz EUR 100 000 gadā; atbalstīs Mazo grantu programmas (līdz EUR 5000 vienam projektam) inovatīvu ideju īstenošanai un jaunu mazā biznesa uzņēmumu veidošanai, budžetā paredzot EUR 60000 gadā; novadā deklarētajiem iedzīvotājiem par katru jaundzimušo bērnu piešķirs vienreizēju pabalstu EUR 300 apmērā; uzlabos kultūras pasākumu kvalitāti, 4-6 reizes gadā piedāvājot valsts līmeņa skatuves mākslinieku uzstāšanos.

“Jaunā konservatīvā partija” izveidos vismaz 10 jaunas atpūtas vietas un 10 jaunus tūrisma maršrūtus visā novada teritorijā.

Nacionālā apvienība “Visu Latvijai!” - “Tēvzemei un Brīvībai/LNNK” palielinās līdzfinansējumu līdz 20 000 eiro daudzdzīvokļu mājām piesaistīto zemes gabalu labiekārtošanai; vienreiz gadā piešķirs 30 eiro prēmiju skolēniem, kuru vidējais vērtējums gadā ir 8 balles un augstāks; apzinās Barikāžu dalībniekus un piešķirs naudas prēmiju 30 eiro gadā.

“KPV LV” - veidos pagastu apvienības un pagastiem novirzīs 80% no kopējā pašvaldības budžeta; novada domes administrācijai novirzīs 20% no kopējā pašvaldības budžeta.

Citādāk nekā citiem

Katras partijas priekšvēlēšanu programmās ir solījumi, kas atšķiras no kolēģu piedāvājuma. Tas gan nenozīmē, ka tie ir pretrunā ar citu partiju vēlmēm realizēt vienu vai otru ieceri.

“Latvijas attīstībai” atbalstīs dzīvnieku aprūpes biedrības, kas rūpēsies par klaiņojošiem un pamestiem dzīvniekiem.

“Latgales partija” atceļ vecāku līdzmaksājumu sporta skolās; līdzfinansēs autovadītāju B kategorijas apmācības vidusskolu klātienē izglītojamiem; labiekārto stāvlaukumu **“Sita – Latgales vārti”**.

Sociāldemokrātiskā partija “Saskaņa” īsteno starptautisko projektu **“Ārsti bez robežām”** starp Balviem un Pleskavu; radīs centralizētas palīdzības iespēju darbā ar dokumentiem novada

Foto - A.Kirsanovs

Bez starpgadījumiem. Atšķirībā no iepriekšējām pašvaldību vēlēšanām, šogad vēlēšanu zīmēs tiks drukāts kandidātu saraksta numurs, kuru noteica izlozē (foto).

krievvalodīgajiem iedzīvotājiem; Balvu pareizticīgajā baznīcā nodrošinās zvanu uzstādīšanu un lejas baznīcas apdari ar granītu; attīstīs reitertapiju, kurā tiek izmantoti speciāli zirgi.

“Latvijas Zaļā partija” iegādāsies interaktīvus robotus pirmsskolas iestādēs; atbalstīs Viļakas stadiona renovāciju.

“Jaunā konservatīvā partija” apturēs novada iztukšošanu; strādās pie dalīto pakalpojumu centru izveides Balvos; iestāsies par bezmaksas profesionālās ievirzes izglītības programmu apguvi mākslā, mūzikā, dejā un sportā; atjaunos nacionālo partizānu mītni Stompaku purvā.

Nacionālā apvienība “Visu Latvijai!” - “Tēvzemei un Brīvībai/LNNK” realizēs ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu pagarināšanu Rugājos; atjaunos Ezera ielas beigu posma gājēju celiņu Balvu pilsētā; izveidos tirdzniecības vietu Lāča dārzā; atbalstīs mototrases **“Baltais Briedis”** uzturēšanu.

“Latvijas Zemnieku savienība” paplašinās grantu programmu uzņēmējiem, amatniekiem un mājažotājiem **“Biznesa ideju”** konkursam, paredzot apjomīgāku finansējumu; izveidos centralizēto atjaunojamo energoresursu katlu māju Baltinavas pagastā.

“Jaunā Vienotība” izstrādās un īsteno aktivitāšu ciklu **“Novadam klūt jauneklīgam!”**; izveidos Sociālo atbalsta centru ikviena iedzīvotāja dzīves kvalitātes uzlabošanai izglītībā un mūžizglītībā; izstrādās novada apzaļumošanas koncepciju; izveidos Labsajūtu pieturvietas.

“KPV LV” atgriezīs cilvēku uzticību Balvu novada domei; **“katrā pagastā bērnu un jauniešu centra vadītājs”**; panāks, ka katrā pagastā pēc iedzīvotāju vairākuma izvēles tiks uzbūvēta vai atjaunota vismaz viena sabiedriska būve pieejamības nodrošināšanai un ekoloģiskās zaļās saimniecības popularizēšanai; ieteiks izveidot krājaizdevumu sabiedrību (pirmo darāmo darba sarakstā ir pašvaldības uzņēmumu un novada domes audita veikšana).

Neizpaliek odziņas

Sliktas tas karavīrs, kurš nesapņo kļūt par ģenerāli. Deviņu partiju priekšvēlēšanu programmās atrodami, šķiet, specifiski solījumi...

“Latvijas attīstībai” atbalstīs ires namu izbūvi.

“Latgales partija” uzbūvēs multifunkcionālo halli Balvos. Sociāldemokrātiskā partija **“Saskaņa”** rosinās bezmaksas sabiedrisko sanitāro telpu būvniecību Balvos, Baltinavā, Rugājos, Viļakā.

“Latvijas Zaļā partija” ik gadu katram novada pirmklasniekam, uzsākot skolas gaitas, dāvinās planšetdatoru.

“Jaunā konservatīvā partija” atjaunos Ziemeļlatgales Dziesmu svētkus.

Nacionālā apvienība “Visu Latvijai!” - “Tēvzemei un Brīvībai/LNNK” izveidos taku ap Balvu ezeru, uzbūvēs skatu torni, balstoties uz novada iedzīvotāju aptauju.

“Latvijas Zemnieku savienība” izstrādās Preču zīmi Balvu novada uzņēmējiem.

“Jaunā Vienotība” izveidos Balvu Digitālo inovāciju centru.

“KPV LV” atbalstīs arī ārvalstu investoru piesaisti, ja tie novadam piedāvās vismaz 100 jaunas darbavietas ar minimālo darba algu neto 700 eiro.

Lappusi sagatavoja E.Gabranovs

Svētki

Lieldienu prieki Rugājos

Lai padalītos ar skolabiedriem un skolotājiem Lieldienās piedzīvotajā, Rugāju novada vidusskolas audzēkņi iesaistījās virtuālajā fotoizstādē "Lieldienu prieki". Katrā no fotogrāfijām viņi iemūžināja kādu skaistu svinību mikli, kā arī palielināja ar pašu krāsotām raibu raibajām olām.

Rugājieši aktīvi gatavojās Lieldienu sagaidīšanai. 26.martā 4. un 5.klašu audzēkņi piedalījās programmas "Latvijas skolas soma" nodarbībā "Ceļā uz Lieldienām", ko vadīja Piejūras brīvdabas muzeja pedagoģe Rebeka Busule. Skolēni ar prieku noklausījās stāstījumu par putnu dzišanu, laimes slotiņas zīmi, kā arī uzzināja, kā spēlēt ripas dzišanas un citas spēles, vairojot savas zināšanas par Lieldienu tradīcijām.

Foto - no personīgā arhīva

Izmanto dabas materiālus. 2.klases audzēknes Mias Mišelas Šņegovas ģimene, olas krāsojot, vienmēr izmanto tikai dabīgas krāsvielas. Lai raksts uz tām veidotos interesantāks, lieti noder pavasara puķītes un lapiņas.

Foto - no personīgā arhīva

Kur noslēptas olas? Šņegovu ģimenē par Lieldienu iemīļotāko tradīciju kļuvusi olu slēpšana un meklēšana. Pārbaudīta tiek pat pastkastīte.

Foto - no personīgā arhīva

No pelēka līdz oranžam. 4.klases audzēknis Lauris Brenčs sākumā nevēlējās atklāt tik krāšņu olu iegūšanas metodes, taču viņa mamma gan tās neslēpa. Izrādās, olas krāsotas, pietinot tām zaļus sīpolu lakstus un pievienojot ūdenim "Karkade" tēju.

Skolā jauns mācību priekšmets

Nesakiet skolotājam: "Čau!"

Viļakas Valsts ģimnāzijas audzēkņiem ir iespēja mācīties ne tikai klasiskos mācību priekšmetus, bet iegūt arī citas dzīvē noderīgas zināšanas. Otrajā mācību pusgadā VVĢ 10.klases skolēni pieredzējušās mācību centra "Buts" pasniedzējas Anitas Pētersones vadībā iedziļinās lietišķās etiķetes gudrībās.

VVĢ direktore uzrunāta, ilggadēja Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas pasniedzēja, šobrīd mācību centra "Buts" lektore Anita Pētersone uzņēmās ierādīt skolēniem, cik svarīgi ir pārzināt lietišķās etiķetes normas dažādās dzīves jomās: "Varu tikai uzslavēt ģimnāzijas vadību, ka viņi brīvprātīgi izraudzījās šo kursu, jo lietišķā etiķete ir viens no svarīgākajiem nosacījumiem cilvēka dzīvē. Manuprāt, šādu priekšmetu vajadzētu apgūt ikvienā skolā. Gan ģimenē, gan sadzīvē, gan skolā, gan darbā – jebkurā dzīves jomā šīs zināšanas cilvēkam palīdz celt pašapziņu, orientēties jebkurā situācijā, palīdz justies brīvi, pārliecināti un droši."

Otrajā mācību pusgadā VVĢ 10.klases audzēkņi 35 mācību stundas apgūs zināšanas, kā atstāt par sevi vislabāko iespaidu dažādās dzīves situācijās. Skolēni iegūs teorētiskās zināšanas, kā arī pārbaudīs tās praksē, izpildot testus un analizējot tos. Viņi saņems arī uzdevumus, ko izpildīt mājās, bet kursa noslēgumā prezentēs savu veikumu un apgūtās zināšanas kopīgā konferencē, kas vienlaikus būs noslēguma ieskaite.

Mācību kursa laikā skolēni gūs ieskatu vairākās tēmās. Viņi uzzinās, cik svarīga loma lietišķajā saskarsmē ir atbilstošam ārējam izskatam, kā arī - kāda etiķete pastāv sarunā pa tālruni. Viņi iegūs noderīgas zināšanas par vizītkaršu un ielūgumu veidošanu, par to, kā pareizi rakstīt apsveikumus un kādas dāvanas ir pieņemtas, bet kādas nav pieņemtas dāvināt gan lietišķajā vidē, gan sadzīvē. Viena no mācību stundu tēmām būs veltīta tam, kā pareizi sasveicināties. Pirmās diskusijas ar skolēniem jau notikušas arī par galda un ēšanas kultūru. A.Pētersone atgādina, ka tas ir vecāku uzdevums - ierādīt bērnam, kā uzvesties pie galda, bet arī skolas ēdnīcā baudīt pusdienas, izmantojot tikai dakšiņu, nav pareizi: "Desmitās klases skolēnam jau ir jāprot rīkoties ar galda piederumiem."

Pasniedzēja priecājas, ka desmitklasnieki izrāda ļoti lielu interesi par jauno mācību priekšmetu, jo uzskata, ka parasti šajā vecumā jaunieši ir grūti *iekustināmi*: "Sākumā varbūt valdīja attieksme, - jā, jā, jā, mēs jau visu zinām! Bet, izanalizējot testus par dažādām situācijām, skolēni saprata, ka viņiem vēl ir daudz

Foto - no personīgā arhīva

Kuru dakšiņu izvēlēties? Viena no mācību priekšmeta "Lietišķā etiķete" tēmām, kurā skolēni guva nelielu ieskatu pirmajās mācību stundās, bija veltīta galda kultūrai. Šīs zināšanas noderēs ne tikai sadzīvē - apmeklējot restorānu, bet arī piedaloties lietišķās, formālās pusdienās, piemēram, ar biznesa partneriem.

jāmācās." Taujāta, kas pusaudžus šādā vecumā interesē visvairāk, A.Pētersone pastāstīja, ka visbiežāk saņēmusi jautājumus par galda kultūru, sasveicināšanos un atvaidīšanos, piemēram, kurš kuram pirmais sniedz roku sasveicinoties utt.

Pieredzējuši pasniedzēja uzskata, ka Latvijas sabiedrībā, pat Saeimas un pašvaldības deputātu vidū, lietišķās etiķetes zināšanas ir diezgan vājas: "Viena no acīs krītošākajām lietām ir ārējais izskats, bet ļoti daudz kļūdas deputāti pieļauj arī sasveicinoties. Viena no rupjākajām kļūdām ir, sasveicinoties sniegt roku pāri galdam, bet tā notiek. Arī skolēni sākmā teica, - vai tas ir tik svarīgi?! Paskaidroju, ka mācu viņiem normu, kā tam ir jābūt. Kā notiek patiesībā, tā ir cita lieta. Taču nākotnē, strādājot biznesa vidē, īpaši apkalpojot klientus, tas būs bezgala svarīgi, jo viņi pārstāvēs ne tikai sevi, bet arī savu darbavietu vai mācību iestādi." A.Pētersone pārliecināta, ka ļoti bieži sasveicināšanās normas pārkāpj arī skolēni, piemēram, uzrunājot skolotāju, saka: "Čau!" "Tas ir neatbilstoši. Skolotājiem arī nevajadzētu pieļaut, ka viņus šādi uzrunā. Neatbilstoši etiķetei ir arī sarunāties par lietišķām tēmām, satiekot

cilvēku ārpus darba vides, piemēram, veikalā. Darba sarunas ir jārisina darba vidē. Tā ir ļoti rupja kļūda, ko diemžēl cilvēki pieļauj," dažus uzvedības padomus sniedza lektore.

10.klases audzēkne Olga Kuļa pēc pirmajām mācību stundām atzina, ka vairāk uzzināt par lietišķās etiķetes normām ir interesanti. Lai gan daudz kas viņai jau bija zināms, pirmajās nodarbībās Olga apguva arī daudz jauna. Aizpildot testus, izrādījās, ka atbildes uz vairākiem jautājumiem viņai sagādā grūtības. "Piemēram, apmeklējot restorānu, īsti nezināju, kur jāliek auduma salvete - uz ceļiem vai aiz apkakles. Izrādās - jāliek uz ceļiem," vienu piemēru min jauniešu.

Olga atklāj, ka pirmās zināšanas, kā jāuzvedas pie galda, saņēma mājās. Daudz ko ierādīja arī skolotāja mājturības stundās. Taču vēl daudz jāapgūst par citām lietišķās etiķetes jomām. Ar nepacietību jauniešu gaida nodarbības par citās valstīs pieņemtajām etiķetes normām: "Gribu uzzināt, piemēram, par žestiem, kas mums skaitās normāli, bet citās valstīs būtu nepieklājīgi. Mūsdienās ir daudz jāceļo, tādēļ to būtu ļoti noderīgi zināt."

VVĢ direktore vietnieces mācību jomā Mārites Supes-Tučas komentārs

-Pilnveidotajā mācību saturā Viļakas Valsts ģimnāzija vidējās izglītības posmā piedāvā specializētos kursus ne tikai darba aizsardzībā, valsts aizsardzības mācībā, bet arī lietišķajā etiķetē. Sekojot "Skola2030" ieteikumiem, mācību programmas piedāvājumu, kas sastāv no pamatkursa, padziļinātā kursa un specializētā kursa, plānojam tā, lai skolēns var veltīt iespējami daudz uzmanības un laika mācību kursa apguvei.

Vadoties no dotās situācijas valstī, kā arī radot iespēju skolēniem vairāk laika veltīt savu interešu apzināšanai un nepārslogojot skolēnus ar saskaldītu informāciju, materiāliem, termiņu un apjomu, ģimnāzijas stundu sarakstā, līdzīgi kā augstākajās mācību iestādēs, veiksmīgi iekļaujam blokstundas (no 2 līdz 8 viena kursa mācību stundām dienā). Izvēlēto specializēto kursu lietišķajā etiķetē skolēni sāka apgūt pēc skolēnu pavasara brīvdienām, veltot šim mācību priekšmetam visu dienu - 8 mācību stundas.

Skolu dzīve

Profesors māca arī ģimnāzijas skolēnus

Zinaida Logina

Par profesoru ARTI TEILĀNU uzzinu no skolēniem, kuri mācās Balvu Valsts ģimnāzijā. "Super skolotājs!" saka kāds skolēns, kurš pie profesora mācās inženierzinības.

Satikt Arti Teilānu dodos uz Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmiju, no kurienes viņš vada tiešsaistes lekcijas divu augstskolu studentiem, kā arī Balvu Valsts ģimnāzijas skolēniem.

Pirms tikšanās izlasu visu informāciju, ko piedāvā interneta meklētājserveri, lai saprastu, ko šis vīrs dara. Parādās vārdi - 'programmētājs', 'sistēmu analītiķis', 'projektu vadītājs' un vēl citi, kuri nesaistītās jomās strādājošiem cilvēkiem rada vienkāršu jautājumu, - ko īsti dara programmētājs? To jautāju arī intervijā.

Darbs atved uz Rēzekni

Artis Teilāns ir dzimis Rīgā. 1990.gadā absolvējis Rīgas Tehnisko universitāti, kur apguvis industriālās automātikas un telemehānikas inženiera specialitāti, bet jau 1999.gadā ieguvis doktora grādu. "Strādāju programmatūras izstrādes kompānijās. Kompānijā, kurā strādāju, vajadzēja gatavot programmatūru, kas nodarbojas ar biznesa modelēšanu. Šinī industrijā darbojos apmēram 25 gadus. Ražojām eksportam daudz valstu partneriem. Apmēram ap 2000.gadu sākās krīze. Sākās dažādi minējumi, kā turpmāk darbosies vecās, līdz šim ražotās programmas. Visi analizēja, pētīja un pārveidoja programmas, liekot tām atpazīt citu četrciparu gadskaitli. Trūka darbinieku tik vērienīgai lietai, pasūtījumu kļuva ļoti daudz," atceras Artis Teilāns. Kompānijai radās doma, ka uzņēmuma filiāli varētu veidot Latgalē uz Rēzeknes Augstskolas bāzes. "Atbraucu uz Rēzekni, sākām projektos iesaistīt studentus. Augstskola palūdza mani palasīt lekcijas. Tagad smejos, ka iznāca kā teicienā - iedevu mazo pirkstiņu, bet paņēma visu roku. Tagad šeit strādāju pastāvīgi, esmu profesors un lasu lekcijas studentiem no pirmā kursa līdz pat doktorantūrai," atklāj A. Teilāns. Paraleli vienu lekciju kursu viņš lasa arī Rīgas Tehniskajā universitātē. "Šajā augstskolā ieguvi doktora grādu, un kopš tā laika sadarbība ar šo mācību iestādi turpinās dažādās jomās, arī zinātnes," saka A. Teilāns.

Balvos māca inženierzinības un programmēšanu

Profesors uzsver, ka šajā jomā jāieinteresē topošie studenti, jau skolas laikā viņus iepazīstinot, kas šī būs par profesiju un ko no tās var gaidīt. Tas nozīmē - jāsadarbojas ar skolām. "Mums tāpat būtu jābrauc uz skolām un jāreda, jāstāsta, ko var mācīties, kādas profesijas iespējams apgūt Rēzeknē. Lai neiznākt kuriozas situācijas, ka par šīm iespējām nezina pat kaimiņpilsētu skolēni. "Zinu studentus, kuri mācās ārzemēs, bet, atbraucot uz zinātnieku nakti Rēzeknē, ir pārsteigti, kādas mums laboratorijas, kāda līmeņa aparatūra. Ja viņi par šīm iespējām zinātu ātrāk, varbūt izvēle nāktu par labu augstskolai dzīvesvietas tuvumā. Studentiem Rēzeknē lasu lekcijas, kā ražot programmatūru, projektu vadību saistībā ar programmatūras izstrādi, programmu inženieriju un vēl citus priekšmetus," zina teikt profesors.

Priekšlikumu pastrādāt Balvu Valsts ģimnāzijā Artim Teilānam izteica direktore Inese Paidere, un viņš iepriekšminētā iemesla dēļ piekrita. Skolā pirmo gadu 7.klasēm ir jauns mācību priekšmets - inženierzinības, bet 10.klasēm - programmēšana. "Septiņklasniekiem jāsniedz vispārīgs priekšstats par tehnoloģijām, jāgatavo viņus nopietnākai un dziļākai mācību vielas apguvei fizikā, ķīmijā, bioloģijā. Lai cik daudz es arī zinātu, visjaunākajiem mācīt ir visgrūtāk. Turklāt par skolotāju strādāju pirmoreiz, izgāju pat pedagoģijas kursus, lai arī augstskolu mācībspēki var strādāt vidusskolās. Jāmācās ir visu mūžu! Vairs nav, kā agrāk - vienreiz pabeidzi augstskolu un pietiek. Nepietiek! Ja pārtrauksi mācīties, tad tehnoloģijas valdis pār tevi, nevis tu pār tehnoloģijām, un nevarēsi radīt ko jaunu," uzskata A. Teilāns.

Darba iespējas - visplašākās

Viņš pauž prieku, ka studentiem ir interese par inženierzinībām un programmēšanu. Lai arī šī specialitāte ir gandrīz visās Latvijas augstskolās, tomēr industrijā speciālistu trūkst, to katrā jomā vajag daudz, daudz reižu vairāk. Artis atklāj,

ka bieži vien lielās firmas, lai realizētu kādus projektus, izsludina konkursu un uzaicina labus darbiniekus no citām firmām visā pasaulē tikai uz projekta laiku. Tā pieprasītie cilvēki strādā te vienā, te otrā kompānijā, kurā tobrīd realizē vērienīgu projektu. Reizēm ir kompānijas pat bez darbiniekiem, tos uzaicina tikai tad, ja ir darbs. Darba apjoms, ko industrija varētu paveikt, ir daudz lielāks, tikai pietrūkst speciālistu. Viņš zina stāstīt, ka, piemēram, Indijā pašā mazākajā firmā ir apmēram trīs tūkstoši programmētāju, bet pie mums vislielākajā - ap tūkstoti. Viņš neslēpj, ka tehnoloģijas attīstās, visam jāseko līdzi. Ja tu pats kaut ko neesi izgatavojis vai apguvis, kvalifikāciju var pazaudēt ātri vien. "Kopā ar studentiem augstskolai gatavojam dažādus darbus, ko man pat neprasa, bet tas ir jādara, lai studenti savā prakses laikā iegūtu vērtīgas zināšanas un atziņas. Informācijas sistēmu izgatavošana - tas ir nopietns ražošanas process ar visu no tā izrietošo. Mums Rēzeknē ir kādas trīs firmas, kurām gatavojam programmētājus un kur studenti arī iziet praksi. Savukārt studenti, kuri grib nodarboties ar zinātniskiem pētījumiem, jau no pirmā kursa to var darīt pie mums, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijā. Mums ir ļoti laba, es pat teiktu - Eiropas līmeņa elektroniskā izdevniecība, kurā izdod zinātniskos žurnālus. Ir konferenču organizēšanas sistēma, lai konferencēs varētu apspriest un diskutēt par zinātniskajiem rakstiem. Ir pieejamas arī ārzemju zinātnisko pētījumu datu bāzes. Varētu saukt vēl un vēl..." ar lepnumu stāsta profesors. Viņš piebilst, - ja ko nevar nopirkt, varam izgatavot paši. Un vēl, - viņam nav nekas pretī, ja students, kurš apguvis ko jaunu, to parāda un māca profesoram. Tā ir tikai normāla apmaiņa ar zināšanām, jo tempam, kādā attīstās tehnoloģijas visā pasaulē, vienam cilvēkam izsekot grūti.

Patīk darbs tiešsaistē

Artis Teilāns smeij, ka viņam kā informāciju tehnoloģiju speciālistam šis laiks, kad mācības norit tiešsaistē, nenoliedzami patīk. Viņš neslēpj, ka jau ilgi pirms māsēdes pielicis lielas pūles, lai pārliecinātu citus, ne šīs jomas cilvēkus, dažādas sanāksmes rīkot attālināti. Kāpēc braukt pāri visai Latvijai, lai stundu nosēdētu sapulcē, seminārā, konferencē?! "Nevarēju pārliecināt. Nu viss ir salikts pa plauktiņiem. Tagad jebkurš zina, ko nozīmē Zooms vai citas saziņas platformas, - prot pieslēgties, uzrunāt citus, uzzināt visu nepieciešamo. Agrāk šīs prasmes lietoja vien tie, kam ārzemēs dzīvoja radi," bilst Artis. Ne velti saka, ka tehnoloģijas attīsta kari, un šis kara laiks ar vīrusu un attālināto darbu arī attīsta mūsu saziņu caur un ar tehnoloģijām visās jomās, ne tikai izglītībā. "Piemēram, valsts iestādes, kurās teicu, ka dokumentus parakstīšu elektroniski, pret to izturējās skeptiski, - ierēdņi neziņā grozīja galvu. Tagad nav nekādu problēmu, viss notiek! Esam iemācījušies no jebkuras vietas pasaulē izdarīt teju jebkuru darbu. Studentiem saku, ka mūsu jomā pasaule ir bez robežām jau gadus divdesmit. Laikā, kad ražojām eksportam, braucām komandējumos uz ārzemēm. Bija interesanti, darba darišanās esmu apeļojis daudzas pasaules valstis, biju aizlidojis pat uz Austrāliju, kur ražojām programmatūru. Smejos, ka nepaspēju aizbraukt tikai uz Ameriku..." teic Artis.

Mācīt jāsāk no nulles

Runājot par programmēšanas mācīšanu 10.klasēm, skolotājs lietišķi saka: "Jāsāk no nulles." Viņam patīk, ar kādu interesi skolēni mācās šo priekšmetu, arī tas, ka par inženierzinībām sāk interesēties jauniešus, jo savulaik šī profesija tika uzskatīta par viriešiem piederīgu. Vidēji pasaulē inženierzinību jomā darbojas tikai orientējoši 6% sieviešu, bet Latvijā - apmēram 12%, kas ir divas reizes augstāks nekā pasaules rādītājs. Pat tad, ja šie jaunieši, kuri jau skolā apguvuši programmēšanu, aizies strādāt citās specialitātēs, zināšanas noderēs viennozīmīgi. Lai cik dīvaini nešķīstu, profesoram grūtāk strādāt tieši ar 7.klases skolēniem. Kāpēc tā? Viņiem katru stundu jāizdomā jauna un radoša aktivitāte. "Ja darbs notiktu klātienē mācību klasēs, ja būtu atvērti veikali, es aizskrietu un nopirktu visus eksperimentiem nepieciešamos materiālus. Atnestu pat zāģi vai urbi. Kad izrunāta teorija, ko pieprasa Izglītības un zinātnes ministrija, laiks praktiskajiem darbiem. Ja nekā cita nav, var jau no makaroniem būvēt tiltus, lai skatītos, kādas konstrukcijas stiprākas. Kad mācījāties par ūdens plūsmu, par savienotajiem traukiem, veikalus slēdza. Mums vajadzēja pudeles un salmiņus. Ja pudeles vēl bija, salmiņus nopirkt nevarēja. Lai skolēniem nodemonstrētu, tos

Foto - no personīgā arhīva

Profesors Artis Teilāns. Viņš strādā Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijā, bet arī Balvu Valsts ģimnāzijā māca inženierzinības un programmēšanu.

izlūdzos vietējā picērijā..." ar humoru problēmu atceras skolotājs. Viņš piebilst, ka pašlaik grūtākais ir izdomāt, kā mājās praktiski mācīties un eksperimentēt ar tām lietām, kuras pieejamas ikvienam. Turklāt inženierzinībās pēc gada nevarēs mācīt to pašu, ko iepriekš, - viss mainās un attīstās, un arī darba formām jābūt citām. Bet pie tā viņš jau pieradis, jo citādi nemaz nav bijis arī agrāk. Svarīgi klausītājos radīt interesi, lai ir jautājumi, vēlme uzzināt ko jaunu. Viņam pat nācies atbildēt uz jautājumu, kāpēc, piemēram, uzsprāga Černobīļas atomelektrostacija, turklāt skaidrot to arī no zinātniskā viedokļa.

Dara lietas, kas patīk

Darbu spektrs profesoram ir plašs - no 7.klases skolēniem līdz doktorantiem, zinātniskajiem darbiem. Kā visu paspēt? "Ja nogurstu no viena darba, ķeros pie nākamā un atkal uzlādējos. Visu laiku ir sajūta, ka kaut ko neesmu paspējis izdarīt, taču pie tā jau esmu pieradis. Darbu tiešām ir daudz. Zinu, cik stundas strādā profesori, piemēram, Vācijā, lai atlikušo laiku varētu pilnveidoties paši, nodarboties ar zinātni. Uz savas ādas izbaudu, cik ilgi un kā strādāju pats - slodze ir vairākas reizes lielāka. Bet es nesūdzos, jo daru tikai to, kas man patīk. Man ir savi hobiji. Nesmādēju mājas darbus, tie ļauj pārslēgt prātu. Varu kaut vai šķūnītim jumtu likt vai betonēt pamatus lievenim, kaut ko skrūvēt vai remontēt. Patīk dažādas aktivitātes, bet par sportistu sevi nesaucu," atklāj Artis.

Jābūt gudrākiem par mašīnām

Mums jāsaprot, ka tagad visa dzīve notiek internetā, - tur cilvēki veido firmas, attīsta biznesu, tur rīko lekcijas, domu apmaiņu, diskusijas. Tieši tāpat kā fiziskajā dzīvē mums ir labie un sliktie cilvēki, tādi ir arī virtuālajā dzīvē. "Protams, jāzina, kā aizbēgt no sliktajiem, kā neiekrist viņu izliktajos slazdos. Lai to izprastu, ir jāmācās. Taču mācās ne tikai labie, bet arī ļaunie neguļ uz lauriem. No tā neizbēgt, taču tagad to izķeršanai radīti speciāli dienesti," bilst Artis. Vēl jāsaprot, ka ar laiku cilvēkus darbā aizstās roboti. Tur, kur tevi var aizstāt mašīna, esi mierīgs - tevi aizstās! Tāpēc mums jāmācās un jābūt gudrākiem par robotiem un citām mašīnām. "Kamēr tu esi gudrāks, tikmēr esi vajadzīgs! Pirmie, kas no tā cieš, ir tulki, kuru profesija bija augstu novērtēta. Lai vai kā, tomēr mašīna neiztulkos emocionālu dzejoli, romānu vai citu daiļdarbu, kādu svarīgu dokumentu labāk par cilvēku. Līdzīgi ir arī citās jomās. Jau tagad projektē mašīnas, kurām nevajag vadītāju. Atceramies, cik daudz grāmatvežu vajadzēja agrāk, un cik atvieglots viņu darbs ir tagad, pateicoties īpašām datorprogrammām," pārdomās dalās Artis Teilāns.

Saimnieciskās darbības veicējs Covid apstākļos

Izstrādājumu realizācija bremzējas

Rit jau trešais gads, kopš amatnieks VILHELMS LAGANOVSKIS no Baltinavas novada reģistrējies Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējs jeb pašnodarbinātā persona, lai izgatavotu un realizētu dažādus izstrādājumus no finiera un koka. Kā viņam veicas šajā uzņēmējdarbības jomā un laikā, ko dēvējam par dzīvi pandēmijas ēnā?

Ieejot meistara mazajā darbnīcā, acis nepieķeras kaut kam vienam, bet skrien uz riņķi vien, uz riņķi vien. Finiera izstrādājumi, - smalki un grezni, šķiet kā tamborēti, nevis izgriezti kokā. Un tik daudz! Atliek tikai jautāt, - kas ir tas un tas?! Lūk, sulas kaste ar virves rokturiem ilglaicīgai lietošanai, kaste vīna pudelei, toperīši tortēm, ko pasūta jubilejās ar apaļiem gadskaitļiem, paplāte uzkodām un kafijas krūzēm, koka kastes ar gravējumu (vienu tādu dāvanā saņēma Valsts prezidents Egils Levits, kad pērn apciemoja Baltinavu), gaļas dēļiši virtuvei, Lieldienu olu paliktnis, paliktnis tortei, grezna, apaļa kaste, kurā ievietot tautisko vainadziņu, lai tas nesauņurcās un nesaspiežas, un tautisko jostu, no finiera darinātas dažādas galda spēles, rakstāmpiederumu turētājs, pulksteņi, spēka zīmes, sagataves kādai mākslas skolai Vidzemē un vēl, un vēl.

Izstrādājumu daudz, bet kā ar realizāciju? "Šajā laikā īpaši neko daudz nenopelnīsi, dažādu finiera suvenīru izgatavošana drīzāk ir tāds kā hobijs, jo braukt tirgoties nekur nevar. Dzīvoju vienīgi no pasūtījumiem, ja kāds kaut ko pasūta, tad arī aizsūtu ar Omnivu vai kā citādi. Nekur taču nekā nenotiek un nevienam neko nevajag. Firmām pasākumi nenotiek, novados un pagastos pasākumi nenotiek. Agrāk firmām vajadzēja prezentācijas materiālus, pasākumiem iegādājās dāvanas, suvenīrus, medaļas. Tagad, ja nu vienīgi kāds precas un vajag pagatavot kāzu medaļas, vai kādam nepieciešama ekskluzīva dāvana, ko nevar iegādāties veikalā, bet tas jau nav nekāds bizness, tik tikko nodokļus var nomaksāt, bet citreiz vēl jāpiemaksā no pensijas," uzsākot sarunu, secina amatnieks.

Tomēr Vilhelms turpina iesākt un domā par jauniem uzņēmējdarbības veidiem nākotnē. Nevar taču materiālam palikt neizmantotam. Finieri meistars iegādājas Rīgā, iepērkot to vairumā no ražotāja, jo pirkt veikalā, piemēram, "Depo", nav izdevīgi. Taču, pērkot no ražotāja, materiāls jāpērk vairumā, liels iepakojums, kura pietiek vairākiem gadiem. To pieved ar *fūri*. Jāsākraj tikai naudiņa, lai varētu nopirkt. Materiālu meistars nopircis pasen, tam sekojusi lāzergravēšanas iekārta, kad iegādāta arī tā, tad oficiāli iesniedzis iesniegumu uzņēmējdarbības uzsākšanai. Pirmajai lāzergravēšanas iekārtai sekoja otra, daudz lielāka, ko Vilhelms iegādājās ar novada pašvaldības atbalstu, vinnējot konkursā uzņēmējdarbības atbalstam Baltinavas novadā. Ar šo lāzergravēšanas iekārtu var darīt lielākus darbus.

Skatoties smalkos darbus, rodas jautājums, - cik laika nepieciešams to izgatavošanai? "Vairāk laika aizņem darbs pie datora, rasēšana. Vispirms vajag uzrasēt zīmējumu, lai var izgriezt detaļas. Jāizrēķina viss, lai katrs caurumiņš sapsētu ar otru. Tas ir matemātikas un rasēšanas darbs. Kāds atrod zīmējumu internetā un vēlas, lai izgatavoju pēc tā, bet nepieciešams grafisks attēls," saka meistars.

Svarīgs ir arī materiāls, no kura izgatavo finiera izstrādājumu. Vilhelms secinājis, ka labāks par pašmāju ir importētais finieris - trīs kārtas bez zariem, jo lāzers zarus negriež, bet pašmāju finieris nav tik kvalitatīvs: "Uzlieku griezt lielu darbu, bet tanī vietā, kur atradies zars, lāzers neizgriež, un materiāls jāmet ārā. Ir nepieciešams finieris lāzergravēšanai, un ir speciāla līme, kas nedeg, bet griezuma vietā veido gaiši brūnu maliņu."

Vilhelms atzīst, ka izstrādājumu realizāciju traucē arī tas, ka darbnīca atrodas tālu no centra, no lielā ceļa. Cilvēkiem, kuri vēlas iegādāties viņa ražojumus, ir jāpārēķina, kas izdevīgāk, vai lētāk tos iegādāties darbnīcā, mērojot ceļu pie viņa uz mājām, vai nopirkt pilsētā ar uzcenojumu. Tirgotājiem arī jāpelna!

Vilhelms atklāj arī nākotnes ieceres, kas saistās ar tūrismu, taču pagaidām tām traucē gan Covid ierobežojumi, gan finanšu trūkums. Tomēr cerības netiek atmestas.

Vilhelms ar automašīnas modeli. Šo automašīnas modeli var viegli izjaukt un salikt no jauna, to var pielikt pie sienas kā plauktiņu, kur ievietot automodeļu kolekciju. Modelis ir arī krāsojams.

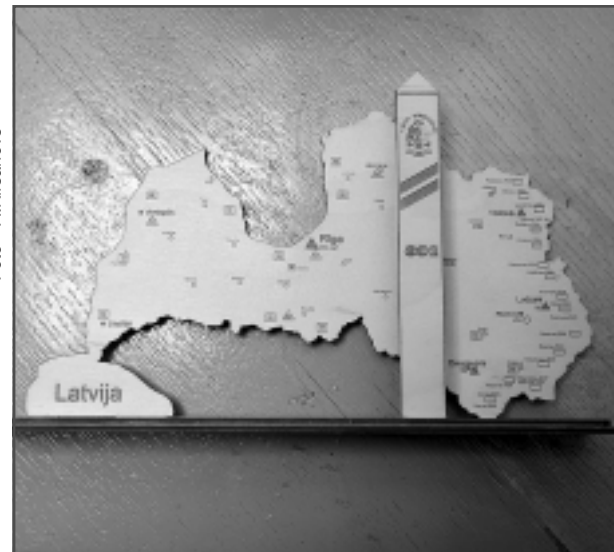

Rakstāmpiederumu turētājs. Viļakas Romas katoļu baznīcai Vilhelms izgatavojis rakstāmpiederumu turētāju baznīcas silueta formā.

Robežsardzei darināts suvenīrs. Vilhelms savulaik dienējis robežsardzē un tagad atrodas izdienas pensijā. Kā suvenīru viņš izgatavojis Latvijas karti ar atzīmētām visām robežsardzes pārvaldēm un robežstabu.

Spāre. Spāre ir bērniem domāts koka konstruktors, ko var izjaukt un salikt. Tas ievietojams šim nolūkam domātā kastē.

Lappusi sagatavoja I.Zinkovska

PVN būs jāmaksā jau no pirmā centa

Ja sūti preci no Ķīnas un citām trešajām valstīm...

Mūsdienās daudzi iedzīvotāji izmanto iespēju iepirkties interneta veikalos, tajā skaitā pasūtīt dažādas preces no trešajām valstīm, piemēram, Ķīnas. Iespējams, daļa cilvēku vēl nezina, bet cienītājus iepirkties internetā, saņemot sūtījumus no trešajām valstīm, jau pavisam drīz gaida izmaiņas.

Šī gada 1. jūlijā stāsies spēkā jaunie noteikumi e-komercijas jomā. Proti, mainīsies pievienotās vērtības nodokļa (PVN) noteikumi par pārrobežu darījumiem starp uzņēmumiem un patērētājiem, kas ietekmēs visus e-komercijas ķēdes dalībniekus - tiešsaistes pārdevējus, tirdzniecības platformas gan Eiropas Savienībā (ES), gan ārpus tās, pasta operatorus un kurjerus, muitas un nodokļu administrācijas, kā arī, protams, pašus patērētājus. Saistībā ar šo tēmu saņēmām vairākus jautājumus no balvenietes, uz kuriem laikrakstam "Vaduguns" atbildes sniedza Valsts ieņēmumu dienesta (VID) Sabiedrisko attiecību daļas galvenā sabiedrisko attiecību speciāliste EVITA TEICE-MAMAJA.

Kāda tad īsti būs kārtība nodokļu jomā no 1. jūlija, saņemot preci no trešajām valstīm, piemēram, Ķīnas?

-Kā zināms, PVN un muitas nodoklis, saņemot preces no trešajām valstīm (kas nav ES dalībvalstis), pie noteiktas sūtījuma vērtības ir jāmaksā jau tagad^{*1}. Proti, šobrīd PVN jāmaksā, ja preces vērtība pārsniedz 22 eiro, bet muitas nodoklis, ja vērtība pārsniedz 150 eiro. Savukārt izmaiņas ES direktīvā paredz, ka no šī gada 1. jūlija, iegādājoties preces interneta veikalā ārpus ES un saņemot jebkādas vērtības preču sūtījumu no trešās valsts, privātpersonai preces būs jādeklarē muižā un jāveic PVN maksājums jau no pirmā centa (nevis sākot no 22 eiro, kā tas ir pašlaik). Tātad PVN tiks piemērots visai sūtījuma vērtībai - sākot no pirmā centa saskaņā ar Latvijā spēkā esošo PVN likmi (21% vai samazināto likmi, piemēram, 12% grāmatām). Aprēķinot PVN, tiek ņemtas vērā arī preču piegādes izmaksas, kā arī par preci aprēķinātais muitas nodoklis un akcīzes nodoklis, ja tādi ir piemērojami. Savukārt, ja preču vērtība komerciālajā sūtījumā pārsniegs 150 eiro, par tām papildus PVN, tāpat kā līdz šim, būs jāmaksā arī muitas nodoklis. Muitas nodokļa likme ir atkarīga no konkrētā preces veida, kas ir noteikta atbilstoši konkrētās preces tarifa klasifikācijai. Ja sūtījumā ir akcīzes preces, jāmaksā arī akcīzes nodoklis (vienlaikus jāatceras, ka tabakas izstrādājumus internetā iegādāties un saņemt pasta sūtījumos ir aizliegts). Gan par precēm maksājamā PVN, gan muitas nodokļa (ja tāds piemērojams), kā arī akcīzes nodokļa par akcīzes precēm summa sistēmā tiks aprēķināta brīdī, kad tiks noformēta vienkāršotā importa muitas deklarācija par konkrēto preci. Kopējo maksājamo nodokļu summu ietekmēs gan pasūtītās preces vērtība, gan piegādes, apdrošināšanas un citas izmaksas, kas saistītas ar konkrēto sūtījumu un uzskaitītais likuma "Pievienotās vērtības nodokļa likums" 36.panta pirmajā daļā.

Kā Latvijas iedzīvotājs kopējo maksājamo summu var aprēķināt mājās, lai zinātu, vai var atļauties sūtīt konkrēto preci?

-Vienkāršā veidā informācija par PVN, muitas nodokļa un akcīzes nodokļa likmēm precēm, kuras persona var pati deklarēt muižā, iesniedzot vienkāršotu deklarāciju, atrodamā preču klasifikatorā^{*2}. Informāciju par konkrētai precei piemērojām nodokļu likmēm var atrast arī VID Integrētā tarifa vadības sistēmā (ja ir zināms preces kods, sadaļās "Taric" - "Measures" - "For commodity code"^{*3}).

Zemāk uzskaitītajās saitēs varat iepazīties ar plašāku informāciju par rakstā aplūkotajiem aktuālajiem jautājumiem

*1 <https://www.vid.gov.lv/lv/pirkumi-komerciali-sutijumi>

*2 <https://www.vid.gov.lv/lv/vienkarsotas-importa-muitas-deklarācijas-pasta-sutijumiem-aizpildisana>

*3 <https://itvs.vid.gov.lv/itms/>

Kā pasūtītās preces var deklarēt?

-Domājot par klientu ērtībām, VID jau tagad ir nodrošinājis iespēju ikvienai privātpersonai, kura saņem sūtījumus no trešajām valstīm, preces deklarēt elektroniski, VID Elektroniskās deklarēšanas sistēmā aizpildot vienkāršoto importa muitas deklarāciju pasta sūtījumiem. To var izdarīt latviešu, angļu vai krievu valodā. Šī vienkāršotā deklarācija tiks pielāgota izmaiņām, kas stāsies spēkā šī gada 1. jūlijā. Līdz ar to ikvienam cilvēkam būs iespēja pašam bez maksas aizpildīt deklarāciju pasta sūtījumiem. Taču, protams, joprojām būs iespēja sūtījuma atmuitošanu par samaksu uzticēt, piemēram, Latvijas Pasta vai eksprespasta muitas brokerim u.c.

Jāuzsver, ka prasība no 1. jūlija visas zemas vērtības sūtījumos saņemtās preces ES aplikt ar PVN neatkarīgi no to vērtības attiecas ne tikai uz Latviju, bet uz pilnīgi visām ES valstīm. Šo izmaiņu mērķis ir atjaunot vienlīdzīgu konkurences apstākļus ES tirgotājiem un aizsargāt ES dalībvalstu nodokļu ieņēmumus, atceļot PVN atbrīvojumu zemas vērtības preču sūtījumu importam un ieviešot PVN noteikumus par importēto preču tālpārdošanu atbilstoši principam par nodokļu uzlikšanu galamērķī.

Vai no preces, kas nākusi nesamērīgi ilgi, piemēram, piecus un vairāk mēnešus, lai nemaksātu nodokli, var atteikties, proti, neizņemt to "Latvijas Pasta" nodaļā?

-Tās ir patērētāja tiesības - neizņemt savu sūtījumu. Šādā gadījumā sūtījums tiks nosūtīts atpakaļ tirgotājam vai iznīcināts. Plašāku informāciju par šo jautājumu var sniegt piegādātājs.

21.aprīlī pulksten 10 ikvienam interesentam būs iespēja pieslēgties VID bezmaksas tiešsaistes semināram, kurā tiks apskatīti PVN likuma grozījumi, iespējamās tipiskākās preču piegādes shēmas un e-komercijas sūtījumu muitošanas jautājumi. Lektoru būs VID speciālisti. Lai pieslēgtos semināram, minētajā laikā un dienā dodieties uz interneta adresi www.vid.gov.lv un šīs mājaslapas apakšā, sadaļā 'Notikumi', meklējiet 'PVN piemērošana e-komercijas darījumiem no 01.07.2021'.

Informē ugunsdzēsēji

Sākušies kūlas ugunsgrēki

Aizvadītās nedēļas vidū ugunsdzēsēji glābēji Latgalē saņēma sešus izsaukumus uz kūlas ugunsgrēkiem, no kuriem divi bija mūspusē. Proti, Vidzemes ielā, Balvos, dega kūla 400m² platībā. Savukārt Balvu novada Briežuciema pagastā kūla dega jau lielākā apjomā - 2000m² platībā.

Piedeg ēdiens

6.aprīlī pulksten 23.10 ugunsdzēsēji glābēji saņēma izsaukumu uz Balvu novada Briežuciema pagastu, kur dzīvojamās mājas virtuvē uz plīts bija piededzis ēdiens 0,5m² platībā. Piecas minūtes pēc pusnakts degšana tika likvidēta.

Deg auto

8.aprīlī pulksten 22.59 saņemts izsaukums uz Viļakas novada Šķilbēnu pagastu, kur dega vieglā automašīna 5m² platībā. Pusnaktī ugunsdzēsēji glābēji ugunsgrēku likvidēja.

Cieš cilvēks

11.aprīlī pulksten 11.17 saņemts izsaukums uz Viļakas novadu, kur dega vienkārša dzīvojamā māja 80m² platībā. Ugunsdzēsēju glābēju ierašanās brīdī mājas jumta konstrukcijas jau bija iebrukušas. Savukārt pirms ugunsdzēsēju glābēju ierašanās no mājas evakuējās cilvēks, kas ir cietis un nodots Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta darbiniekiem. Māja nebija aprīkota ar dūmu detektoru un ugunsdzēsības aparātu. Pulksten 15.43 ugunsgrēks tika likvidēts.

Tiesu lieta

Nelikumīgi ražo alkoholu

Stājies spēkā spriedums krimināllietā par nelikumīgu alkoholisko dzērienu ražošanu un glabāšanu ievērojamā apmērā Balvu novadā.

Pagājušā gada novembrī, pirmstiesas kriminālprocesā precizāk nenoskaidrotā datumā un laikā, bet ne vēlāk par 26.novembri, kāda persona savā dzīvesvietā Balvu novadā personīgām vajadzībām, sajaucot dažādas pārtikas vielas (cukuru, raugu, ūdeni), raudzējot nelikumīgi izgatavoja (ražoja) 110 litrus iekrāsotu etilspirtu saturošu šķidrumu ar rūgšanas blakus produktiem un specifisku alkohola smaržu. Tā stiprums (spirta saturs) bija attiecīgi no 3,4% līdz 13,2%. Alkoholiskos dzērienus persona sapildīja dažāda tilpuma traukos un glabāja līdz pērnā gada 26.novembra pulksten 13.20, kad tos kratīšanas laikā izņēma policijas darbinieki.

Saskaņā ar likumu, nelikumīgi saražotais alkoholiskais dzēriens atzīstams par ievērojamu apmēru, jo absolūtā spirta daudzums tajā sasniedza desmit litrus absolūtā spirta. Turklāt ar Valsts ieņēmumu dienesta zaudējumu aprēķinu valstij ir nodarīts materiālais zaudējums 195,89 eiro, ko veido valsts budžetā nenomaksātā akcīzes nodokļa summa. Rezultātā persona pārkāpa Alkoholisko dzērienu aprites likumā noteikto, ka izejvielu sagatavošana, iegāde vai uzglabāšana alkoholisko dzērienu izgatavošanai mājas apstākļos, kā arī to ražošanai paredzēto aparātu, ierīču, iepakojuma, etiķešu, korķu un vāciņu izgatavošana vai uzglabāšana ir aizliegta. Ar savām darbībām apsūdzētais izdarīja Krimināllikuma 221.2.panta pirmajā daļā paredzētu noziedzīgu nodarījumu, par ko paredzēta brīvības atņemšana uz laiku līdz trīs gadiem vai īslaicīga brīvības atņemšana, vai piespiedu darbs, vai naudas sods.

Tiesa apsūdzētajam nosprieda: atzīt par vainīgu un apstiprināt starp personu un Austrumlatgales prokuratūras prokurori Eviju Krasovsku noslēgto vienošanos un apsūdzēto sodīt ar piespiedu darbu uz 200 stundām; noteiktajam sodam pilnīgi pievienot neizciesto papildsodu (transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu) un galīgo sodu noteikt piespiedu darbu uz 200 stundām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz vienu gadu, deviņiem mēnešiem un divām dienām; uzlikt par pienākumu desmit darba dienu laikā no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā pieteikties soda izciešanai Valsts probācijas dienesta teritoriālajā struktūrvienībā atbilstoši savai deklarētajai dzīvesvietai; pilnībā apmierināt Valsts ieņēmumu dienesta pieteikto materiālā kaitējuma kompensācijas pieteikumu un piedzīt no notiesātā Latvijas Republikas labā 195,89 eiro; lietiskos pierādījumus (nelikumīgos alkoholiskos dzērienus un tā ražošanas iekārtas), kas atradās Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Balvu iecirkņa lietisko pierādījumu glabātuvē, konfiscēt un iznīcināt.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Izsoles

Balvu novada pašvaldība izsludina atklātā mutiskā izsolē ar augšupejošu soli nomas tiesības uz nekustamā īpašuma "Dižlazdas", Balvu pagastā, Balvu novadā, LV-4501, kadastra Nr. 3846 005 0443, zemes vienības daļu 1,91 ha platībā un nedzīvojamo ēku. Nomas tiesību nomas maksas nosacītā sākumcena - EUR 295,51 (divi simti deviņdesmit pieci eiro, 51 cents) mēnesī bez pievienotās vērtības nodokļa.

Ar izsoles noteikumiem var iepazīties Balvu novada pašvaldības mājaslapā www.balvi.lv. Informācija par izsoli tiek publicēta vietnē vestnesis.lv, Balvu novada pašvaldības informatīvajā izdevumā "Balvu Novada Ziņas", Balvu novada pašvaldības mājaslapā www.balvi.lv un Ziemeļlatgales laikrakstā "Vaduguns". Šajā pat laikā interesenti var veikt izsolāmā objekta apskati.

Izsoles pretendenti pieteikumu dalībai izsolē var iesniegt Balvu novada pašvaldībā ne vēlāk kā līdz 2021.gada 28.aprīļa plkst. 16.00 Balvos, Bērzpils ielā 1A.

Visiem pretendentiem līdz 2021.gada 28.aprīļa plkst.16.00 jāiemaksā drošības nauda 10% apmērā no nomas tiesību nomas maksas nosacītās sākumcenas, t.i., EUR 29,55 (divdesmit deviņi eiro 55 centi) un reģistrācijas maksa EUR 30 (trīsdesmit eiro), Balvu novada pašvaldības, reģ.Nr. 90009115622, bankas kontā: AS "Citadele banka", konts: LV 05PARX0012592970001.

Izsole notiks Bērzpils ielā 1A, Balvos, 3.stāva sēžu zālē, 2021.gada 30.aprīlī plkst.10.00.

Balvu novada pašvaldība izsludina atklātā mutiskā izsolē ar augšupejošu soli apbūves nomas tiesības uz nekustamā īpašuma "Dižlazdas", Balvu pagastā, Balvu novadā, LV-4501, zemes vienības daļu 1,83 ha platībā (kadastra apzīmējums 3846 005 0443 8001) apbūves nomas tiesību nomas maksas nosacītā sākumcena - EUR 171,13 (viens simts septiņdesmit viens eiro, 13 centi) mēnesī bez pievienotās vērtības nodokļa.

Ar izsoles noteikumiem var iepazīties Balvu novada pašvaldības mājaslapā www.balvi.lv. Informācija par izsoli tiek publicēta vietnē vestnesis.lv, Balvu novada pašvaldības informatīvajā izdevumā "Balvu Novada Ziņas", Balvu novada pašvaldības mājaslapā www.balvi.lv un Ziemeļlatgales laikrakstā "Vaduguns". Šajā pat laikā interesenti var veikt izsolāmā objekta apskati.

Izsoles pretendenti pieteikumu dalībai izsolē var iesniegt Balvu novada pašvaldībā ne vēlāk kā līdz 2021.gada 28.aprīļa plkst. 16.00 Balvos, Bērzpils ielā 1A.

Visiem pretendentiem līdz 2021.gada 28.aprīļa plkst. 16.00 jāiemaksā drošības nauda 10% apmērā no nomas tiesību nomas maksas nosacītās sākumcenas, t.i., EUR 17,11 (septiņpadsmit eiro, 11 centi) un reģistrācijas maksa EUR 30 (trīsdesmit eiro), Balvu novada pašvaldības, reģ. Nr. 90009115622, bankas kontā: AS "Citadele banka", konts: LV 05PARX0012592970001.

Izsole notiks Bērzpils ielā 1A, Balvos, 3.stāva sēžu zālē, 2021.gada 30.aprīlī plkst.10.20.

Pārdod

Pārdod 800 m² zemi, blakus Vecajam parkam. Tuvu ezers. Tālr. 26391810.

Pārdod dējējvistas. Tālr. 22845900.

Pārdod bišu saimes. Tālr. 26566802.

Pārdod 10 mēnešus vecu teli. Tālr. 26342206.

Pārdod lopbarībai: kartupeļus (sēklas izmēra), graudus (dīgstoši). Piegāde. Tālr. 25442582.

Skaldīta malka. Cena 23 EUR/berkubā. Piegādes apjoms līdz 7 berkubiem. Ir sausā. Tālr. 25543700.

Pārdod skaldītu malku ar piegādi. Kravas cena - EUR 150. Tālr. 26425960.

Skaldīta malka ar piegādi. 4,5 m³. EUR 155. Tālr. 29418841.

Pārdod VW Passat B6, 2008.g., labā tehniskā kārtībā. Tālr. 29106910.

Pārdod Opel Astra, TA, 1998.g. Tālr. 29203754.

SIA "Ērgļu Miesnieks" pārdod Latvijā audzētu cūkgāju ar bezmaksas piegādi. Tālr. +37126326705, +37126937530.

Prātnieks 4. kārtā

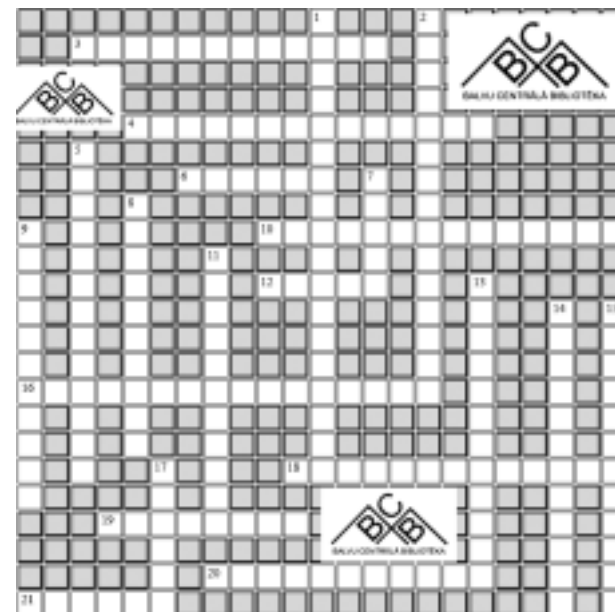
Vertikāli

- 1.Lauksaimnieks Balvu reģionā, kuram 2020.gada novembrī tika piešķirts viens no Latvijas valsts augstākajiem apbalvojumiem - Atzinības krusts.
- 2.Jaunās rakstnieces Agneses Zarānes romāns.
- 5.Latviešu komponists, kurš sarakstījis skaņdarbu "Melanholiskais valsis"?
- 7.Sens un sakrāls mūzikas instruments, kura skaņas spēj aizstāt un pārvaldīt cilvēka domas.
- 8.Sens kultūras reģions Senās Divupes centrālajā un dienvidu daļā (mūsdienu Irākas teritorijā).
- 9.Kas šobrīd nepieciešams, lai varētu apmeklēt sabiedriskas vietas?
- 11.Bijusī aktrise, psiholoģe, psihoterapeite.
- 13.Telpaug, kas vasarā krāšņi zied uz terasēm vai pagalmā.
- 14.Pavasārī pagalmos pie dabas kļūst aktuāla...
- 15.Mūziķis, leģendārās padomju rokgrupas "Kino" līderis.
- 17.Reflektoriska darbība, kuras rezultātā caur mutes dobumu ar spēcīgu grūdienu izplūst gaiss.

Horizontāli

- 3.Kas ir "Purlovas grāmata" autors?
- 4.Legēndārs Krievijas aktieris, izcilis režisors un pedagogs, kuram šī gada 17. augustā apritētu 86 gadi.
- 6.Darbariķis dārza darbiem.
- 10.Autors atkārtoti izdotajai grāmatai "Sievietes, kas mīl par daudz".
- 12.Dzīvnieks, kurš senāk bija gandrīz katrā saimniecībā.
- 16.Latviešu valodā izdots Hanjas Janagiharas pasaules bestsellers.
- 18.Dzīvnieku māja Alūksnē.
- 19.Kas palīdz veidot skaistus zobus un pareizu sakodienu?
- 20.Dažādiem novadiem raksturīgs latviešu nacionālais apģērbs.
- 21.Noder grozu, balstu un sētu gatavošanai.

Atbildes uz konkursa jautājumiem gaidīsim līdz nākamā mēneša pirmajam datumam Balvu Centrālajā bibliotēkā, zvanot uz tālruni 64522111vai elektroniski uz e-pastu: evita@balvurcb.lv

3. kārtas atbildes

Vertikāli: 1.Ziedonis. 2.Lielais Ķemeru tīrelis. 3.Cīruļu putenis. 4. "Zirneklis". 7.Dzērve. 8.Vizbulītes. 10.Bakingemas pils. 11.Kūdra. 15.Nometnēm. 17.Teiču. 18.Aršana. 21.Krimā.
Horizontāli: 5.Hameleons. 6.Mimozā. 9.Bērzpils vidusskola. 12.Žultspūslis. 13.Azote. 14.Kurmis. 16.Lāpsta. 19.Runcis. 20.Māra Svīre. 22.Attālinātās mācības.
Pareizas atbildes iesūtījuši: L.Kokoreviča, A.Mičule, D.Zelča, O.Zelča, I.Homko, I.Svilāne, S.Vēvere, Z.Pulča, A.Ruduks, J.Pošeika.
Balvu no apgāda "Zvaigzne ABC" saņem ANDIS RUDUKS no Balviem. Pēc balvas griezties Balvu Centrālajā bibliotēkā, iepriekš zvanot uz tālruni 64522111.

Apsveikumi

*Tavi gadi kā ābeles baltas,
Tavi gadi kā vīgriezes zied -
Ar vēja spārniem
aizsteidzas dienas
Kā gājputni projām tās
iet.*

*Jel apstājies brīdi piekalnē
zaļā,
Kur vasarās baltas madaras
zied,*

*Saber savus gadus pīpeņu kausā,
Lai no Tevis tie neaiziet!
Sūtām vismīļākos sveicienus un bučas mūsu
vecmāmiņai, vecvecmāmiņai*

Valentīnai Niedrai skaistajos 90 mūža gados! Novēlam arī turpmāk Dieva žēlastību un stipru veselību.
Bērni, mazbērni, mazmazbērniņi
Latvijā un svešumā

*Tie ir mani gadi, kas vizbulēs zied,
Un līdz pirmajam cīrulim dzied,
Kas puteņiem cauri ved sapņu
kalnā,
Un saplaukt var krāšņi rudens
salnā.
Gadi, kas atnāk - ne saukti, ne lūgti,
Izsmaržo ievās saldeni rūgti.
Ar taureņa spārniem projām trauc dienas,
Kuras atmiņu kamolā sienas.*

(S.Grinberga)

No sirds sveicam **Valentīnu Niedru** skaistajā 90 gadu jubilejā!

Ozolu ģimene, māsa Maruta

Fotokonkurss

Katra mēneša labākās fotogrāfijas autors saņems balvu. Fotogrāfijas var iesūtīt pa pastu - Balvi, Teātra ielā 8, LV-4501, vai elektroniski - vaduguns@apollo.lv. Pie foto obligāti norādāms vārds, uzvārds (vēlams - tālrunis).

Debess diženums. Iesūtīja Rūdolfs Kozlovs no Balviem.

Pūpolsvētdienas rīts. Iesūtīja Rūdolfs Kozlovs no Balviem.

Līdzdalības un līderības prasmes

Izveidot labu komandu un strādāt produktīvi

Zinaida Logina

Bezmaksas tiešsaistes apmācību ciklā “Līdzdalības un līderības prasmes” par tēmu “Komandas veidošana un lomas” atraktīvi pastāstīja lektore ar vairāk nekā 12 gadu pieredzi Nevalstisko organizāciju darbībā un vadīšanā, arī kouču un profesionāla sociālā darbiniece SANDRA ZALCMANE.

Cilvēki bieži vien saka, ka divas galvas gudrākas nekā viena. Lai cik zinošs būtu viens darbinieks, daudz vairāk viņš var paveikt, darbojoties komandā, kurā ir aizrautīgi un gudri darbinieki. Komandas veidošana līdz ar organizācijas identitātes radīšanu veicina darbinieku aktivitāti, lojalitāti un atbildīgumu. Tādējādi paaugstinās darbinieku pašapziņu un pašcieņu, kā arī visas organizācijas darbības efektivitāti.

Vadītājam jāattīsta instinkts pamanīt procesus grupā

“Grupas dinamikas pamatdoma ir, ka katrs dalībnieks ietekmē pārējos dalībniekus un grupu kopumā. Katra grupa ir unikāla un unikāli veido savu grupas dinamiku,” uzsvēra lektore, piebilstot, ka grupas dinamika apraksta procesus, kas valda, cilvēkiem darbojoties grupā. Īpaši svarīga ir vadītāja loma, viņam jāizprot un jāanalizē procesi, kas norisinās grupā, un iespēju robežās tie jāietekmē. Tiesa, ir dažī procesi, kurus ietekmēt nav iespējams. “Vadītājam jāattīsta instinkts, lai pamanītu un sajūtu, kā viens vai otrs process ietekmē komandas darba efektivitāti,” piebilda lektore. Komandas darbu ietekmē vairāki faktori, neatkarīgi, vai grupā ir 3, vai 33 cilvēki. Savstarpējās attiecības svarīgas būs gan lielās, gan mazās grupās. Viens no faktoriem ir, cik labi dalībnieki viens otru pazīst savstarpēji. Cik daudz viens otram uzticas? Lielākā daļa, varbūt izņemot izteiktus līderus, grupā ienāk klusi, pat nemanāmi. Svešākās grupās var rīkot dažādus interaktīvos iepazīšanās pasākumus, taču tas kaitinās tos, kuri šādas grupas apmeklē regulāri. “Starp grupas dalībniekiem svarīgi izveidot tādu kā tiltiņu, lai, darbojoties jau nopietnākā līmenī, varētu veidot diskusijas, kuras ved pie konkrēta rezultāta. Jā, arī pastrīdēties, bet prast uzklaut otru viedokļus,” skaidroja Sandra. Svarīgi uzdot jautājumus, vai starp atsevišķiem grupas locekļiem pastāv pozitīva vai negatīva kopīga *vēsture*, piemēram, kopīgs darbs, ciešas attiecības pat tad, ja darba gaitas aizvedušas prom dzīvot vai strādāt uz citu vietu. Vai ģimene, kad kopīgs ir gan darbs, gan mājas solis. Reizēm vajag strikti izvērtēt, kuru no locekļiem komandā paturēt, bet kuram jāpasaka ‘nē’.

Uzdot jautājumus un meklēt atbildes

“Vai grupas dalībnieki komunicē savā starpā? Ja komanda ir liela, kurā viens otru pat nepazīst, ļoti liela nozīme ir vadītāja spējai veidot saliedētu komandu konkrēta mērķa īstenošanai. Vai visi dalībnieki jūtas ērti un droši? Vai un cik lielā mērā grupas dalībnieki spēj novērtēt un pieņemt atšķirīgo, daudzveidīgo? Šobrīd gan vārdam ‘dažādība’ ir diskutabla pieskaņa. Piemēram, kolektīvā kopā strādā gados jauni un gados veci cilvēki, dažādu tautību, dažādu dzimumu pārstāvji. Vai visi to uzskata par labu resursu? Šādās situācijās grupas dinamika atšķirsies. Vadītājam svarīgi zināt, vai dalībniekiem ir vienādi, bet varbūt pat pretēji mērķi un vajadzības. Ko darīt, ja kādā jautājumā uzskati nesakrīt? Neievērojot kādu no šiem faktoriem, pieļaujām kļūdas, kad komandas darbs kļūst neproduktīvs. Šie ir starppersonu līmenī risināmi uzdevumi,” atklāja lektore.

Paust viedokli un būt lietderīgiem

Grupu dinamikā ir arī personiskais līmenis, kad katram grupas loceklim ir vajadzības gan cilvēciskā līmenī, gan pildot kādu konkrētu uzdevumu. Cilvēkam vienmēr gribēsies aizsargāt savu pašcieņu, viņam būs vēlme sevi parādīt, lai citi uzzina par viņa zināšanām, prasmēm. Būs vajadzība publiski paust savu viedokli. “Mums gribas būt lietderīgiem, un piederības sajūta liecina, ka ikvienam ir lietas, kas interesē, vide, kur mēs labi jūtamies, kas sniedz drošību un labsajūtu, pozitīvas emocijas. Katram, aizejot uz darbu, gribēsies arī pozitīvas attiecības. Lai nav tā, ka strādāt ejam ar piespiešanos, ar sakostiem zobiem varbūt tāpēc, ka mums tur maksā

naudu,” piebilst Sandra. Viņa pastāsta, ka ļoti būtisks faktors vērtīgam komandas darbam ir, lai cilvēku ievēro un saprot, saprot arī viņa emocionālo stāvokli, jo dažkārt ir grūti, smagi, un to visu gribas atklāt un uzticēt otram. Ne tikai saprast faktu, ka komanda virzās uz vienotu mērķi. Svarīgi saprast savus personiskos mērķus, piemēram, ko es gribu iegūt no mācībām, lai sekmētu darbu kolektīvā? “Biežāk jautāji sev, ko es gribu iegūt no šīm mācībām, kas man ir vajadzīgs un noderīgs no tā, ko daru. Ko es gribu, lai šī organizācija mani sekmētu? Jāizprot savi uzskati un pārliecība, jāprot tos aizstāvēt. Lai cik paradoksāli tas arī neizklausītos, ja mēs esam vērsti uz vienu uzdevumu, mums ir svarīgs grupas darbošanās nozīmīgums. Lai to, ko esam paredzējuši, varam pielietot. Piemēram, grupa pašvaldībā vai valsts līmenī iesniedz kādu iniciatīvu. Jā, ideja interesanta, ieguldīts daudz darba, bet tā iestrēgst zemākajā atvilktnē un tur arī paliek. Tajā brīdī sākam domāt, ka esam veltī strādājuši. Tāpēc svarīgi atcerēties par trešo, politisko līmeni,” atgādina lektore.

Kas traucē produktīvam darbam

Grupas dinamiku bieži vien ietekmē arī politiski faktori, tādi kā hierarhija, statuss, vara. Īpaši nozīmīgs šis aspekts kļūst, ja grupu pārsvarā veido vienas organizācijas pārstāvji. Negatīvi procesus ietekmē tas, ja grupas dalībnieku vidū valda konkurence, kāds ir projektu vadītājs, cits – asistents vai valdes priekšsēdētājs. Jāizvēlas spēcīgākais līderis, bet tas rada tādu kā *rīvēšanos*, aprunāšanu. Mikroklimats organizācijā vai komandā kļūst sliktāks, un tā var pat izjukt. “Vēl komandas darbu negatīvu var padarīt tas, ka grupā nepiedalās augstāka līmeņa vadības pārstāvji. Rezultātā var pazemināties darbošanās prestižs un kristies dalībnieku motivācija. Svarīgi, lai komandas vadītājs ierauga mūs arī darba procesā, ierauga mūsu stiprās puses, uzlaboto un pilnveidoto, ne tikai tad, kad sasniegts kāds rezultāts. Sak’, Annai tagad jāiedod goda raksts...,” grupu darbu analizē lektore. Lai ko cilvēki arī teiktu, ikviens grupā gaida apliecinājumu, ka viņa paveiktais ir nozīmīgs un svarīgs. Tajā pašā laikā vadības dalība var iegrožot grupas locekļu atklātību un iniciatīvu. Ir tādas situācijas, kad darbošanās mērķi tiek noteikti no tādām kā ‘trešajām pusēm’, piemēram, finansējuma devēja, sponsora, uzņēmuma vadītāja, kuri uzskata, ka jāveic tādas vai citas aktivitātes. “Viņu interešu vērā ņemšana var mazināt ambīcijas mērķu izvirzīšanā. Tad mūsu darbos vairs nav tās elastības, kāda būtu, ja ļautu darboties tā, kā esam iecerējuši paši. Vēl svarīgi zināt, ka ir tādi kā klusie jeb zemūdens akmeņi, piemēram, necaurskatāms pretendenta atlases process uz kādu konkrētu amatu vai kādas negatīvas pieredzes gluži nejauša pārnesē uz citas komandas darbu,” klausītājiem dara zināmu Sandra.

Kā mazināt negatīvo faktoru ietekmi

“Ja mēs prastu novērtēt paši sevi, tas pasargātu no daudziem sāpīgiem pārdzīvojumiem. Neskatoties uz to, ka kāds nenovērtē mūsu prasmes un zināšanas tā, kā gribētos, ambīcijām jābūt. Pašapziņa var pazemināties katram, jo dzīvē gadās dažādas situācijas, bet jāmeklē ceļi, kā to atgriezt un paturēt. Tie var būt arī draugi un domubiedri, kuri saka, - tu vari, tu zini!” par atbalstu paldies saka Sandra Zalcmāne.

Fakti

- Komandas veidošana ir cilvēku grupas attīstība un izaugsme, ko veicina savstarpēja sadarbība, komunikācija, spēja saskatīt, izvirzīt un kopīgi sasniegt mērķi, kā arī apzināties izaicinājumus un attīstāmos komandas aspektus.

- Komandas veidošanas programmu mērķis ir attīstīt efektīvāku savstarpējās komunikācijas, saskarsmes un sadarbības procesu. Tas tiek sasniegts, palīdzot pilnveidot darbinieku un vadītāju mijiedarbību, pieņemot lēmumus, izstrādājot idejas un realizējot stratēģiju reālajā dzīvē.

- Komandas uzdevums ir saredzēt līdzības un paradumus, kādi notiek reālajā darba vidē, un saprast, kas būtu jāmaina, jāpilnveido vai jāattīsta, lai vēlāk radītu efektīvu pārnesi uz reālo ikdienu.

Foto - no personīgā arhīva

Lektore Sandra Zalcmāne. Viņas stāstījumu par komandas veidošanu un lomām klausījās ne tikai Balvu, bet arī Gulbenes, Viļakas un citu novadu interesenti.

Viņa ar pārliecību skaidro, ka darbs grupās mazina dominējošo dalībnieku ietekmi uz grupu kopumā, jo pamazām un nemanot līdzsvaro visu zināšanas un prasmes. Jāprot otrā klausīties - un tā ir laba prasme, ko vajadzētu izkopt ikvienam. Tādā gadījumā dominējošais līderis ieklausīsies citos un sapratīs, ka otrs konkrēta uzdevuma veikšanai varbūt ir spēcīgāks par viņu un pateiks savu viedokli. Grupā svarīgi justies līdzvērtīgiem, tāpēc svarīgi par to runāt. “Arī neverbālas metodes veicina dalībnieku vienlīdzību un palīdz cilvēkiem iziet no savām ierastajām lomām. Piemēram, man patīk spēles, kur var darboties tikai ar žestiem, bez skaļiem vārdiem un runāšanas, jo arī tā var pateikt gandrīz visu. Kad mācījos par kouču, ar simboliem bija jāpieraksta pusstundu gara saruna ar klientu. Vai to varēja kāds izlasīt? Atbilde varbūt liksies divaina, bet - jā, jo simbolu valoda ir ļoti izteiksmīga,” uzskata lektore. Viņa min, ka vēl negatīvos faktorus grupā var mazināt, demonstrējot, ka pasūtītājam, vadītājam vai īpašniekam rūp grupas darbs, - tas savukārt ceļ cilvēku darbošanās prestižu. Vajag izrādīt ieinteresētību tajā, ko grupa dara. Arī tādi slēptie aizkulišu procesi jāpadara caurspīdīgi, jo tas veicinās atklātu gaisotni grupā. “Lai nav tādu spēlišu, kurš labāks vai sliktāks. Vadītājam viss jānedefinē skaidri un pārliecinoši,” pārliecināta ir Sandra Zalcmāne.

Kas ir labs un kas ir slikts?

Viņa uzsver, ka komanda var darboties tikai tad, ja tai ir mērķi: “Tomēr arī mērķu apzināšanās negarantē to sasniegšanu, īpaši tad, ja katram par šo kopīgo mērķi ir sava izpratne. Piemēram, ieejot bankā vai veikālā, jūs kā klients nevarat saņemt vienādu apkalpošanas līmeni, lai arī skaidri zināms, ka tas ir viens uzņēmums ar savu konkrētu klientu apkalpošanas stratēģiju. Rodas jautājums, - kāpēc? Kolektīvā strādā ļoti dažādi ļaudis. Pat tad, ja viņu profesionālās iemaņas un intereses sakrīt, atšķiras vide, no kurienes mēs katrs nākam. Atšķiras raksturs un audzināšana. Arī izpratne par to, kas labs un kas slikts. Reizēm esam pārsteigti, kā vienā vai otrā situācijā rīkojas kāds mūsu kolēģis, un paužam par to sašutumu, - nu kā tā var! Tā rīkoties nedrīkst! Pieņemot jaunu darbinieku, komandas biedru, mums šķiet, ka viņš konkrētam darbam ir piemērots. Bažas nerada ne izskats, ne izturēšanās. Gribas ticēt, ka arī citos vispārcilvēciskajos jautājumos, piemēram, saskarsmē izveidosies laba sadarbība. Katrs cilvēks zemapziņā savas vērtības uzskata par absolūti pareizām un cer, ka arī citiem, tā sauktajiem ‘normālajiem’ cilvēkiem, ir tādi paši uzskati. Diemžēl tā tomēr nav. Izpratni par vērtībām cilvēkā veido daudz faktoru, no kuriem būtiskākais ir vide, uzskati un dzīves pieredze.”

Kur mācīties?

BEZMAKSAS KURSI DARBA MEKLĒTĀJIEM

REĢISTRĒ KUPONU ELEKTRONISKI MĀCĪBU CENTRĀ BUTS

- ▷ PAVĀRA PALĪGS
- ▷ MAG METINĀTĀJS
- ▷ ŠUVĒJS U.C

☎ 27898038, 27898034 ✉ gulbene@buts.lv

Pērk

Z.s "Strautiņi"
iepērk **mājlopus.**
Samaksa tūlītēja. Labas cenas.
Tālr. 29411033.

SIA "Senlejas" iepērk liellopus, teļus. BIO liellopiem augstas cenas! Samaksa tūlītēja. Tālr. 62003939.

Pērk dzirnakmeņus.
Tālr. 29388000.

Pērk mazo ķīpu presi, kas sienu loka. Tālr. 26386721 (8.00-17.00).

Pērku meža, lauksaimniecības zemi. Tālr. 29386009.

"Craftwood" PĒRK MEŽA ĪPAŠUMUS visā Latvijā, cena no 1000-10000 EUR/ha. Samaksa darījuma dienā. Tālr. 26360308.

IEPĒRK MAJLOPUS
-AUGSTAS CENAS
-SAMAKSA TŪLĪTĒJA
-ELEKTRONISKIE SVARI
tel. 27777733
www.galasparstrade.lv

Pērk mežus, zemi, izcirtumus, cirsmas. Tālr. 29433000.

Dažādi

Vēlos nomāt lauksaimniecības zemi. Tālr. 28772537.

Iebūvē labiericības privātmājās. Remontējam piebraucamos ceļņus. Tālr. 25685918.

Aicinājums

LŪGUMS CILVĒKAM, kurš paņēma naudas maku no dzeltenā busiņā! Naudu paturiet, atgrieziet tiesības un bankas kartes (kas ir praktiski tukšas). Nosviediet pie logu firmas pagrabīņa durvīm. Lai Dievs Jūs svētī!

Pateicība

Vissirsnīgāko pateicību izsakām pansionāta "Balvi" kolektīvam, īpašs paldies Sandrai Mačai, ģimenes dakterei Līgai Kozlovskai par mūsu māmuļas gādīgo aprūpi.

Sirsniņš paldies mācītājam Mārtiņam Vaickovskim, ērģelnieci Ivetai Garaņinai, apbedīšanas birojam "Smiltājs", Dzintra un "Senda Dz" kolektīvam, radiem, draugiem, kaimiņiem, visiem, visiem, kuri bija ar mums, pavadot pēdējā gaitā mīļo māmuli **Indru Kiukucāni.**

Paldies arī visiem par izteiktajām līdzjūtībām.

MEITA UN DĒLS AR ĢIMENĒM

Pārliecinies, vai

abonēji

Vaduguni?!

Līdzjūtības

Manas dienas nostaigātas,
Mana dzīve nodzīvota,
Nu aizeju mūža dusā
Baltā smilšu kalniņā.

(Latv.t.dz.)

Izsakām patiesu līdzjūtību **Ēvaldam Stērnīkam un tuviniekiem, tanti BRONISLAVU TŪMIŅU** mūžības ceļā pavadot.

Petuku ģimene

Vien paliek atmiņās ar mīlestības vārdiem,
Nu dvēselīte debesīs sev jaunu ligzdu vij.

Visdziļākā līdzjūtība **tuviniekiem, GENOVEFU PICĀNI** mūžības ceļā pavadot.

Valija, Jānis, Aina, Pēteris

Pierimst soļi, klusē domas,
Neskan mīļā mātes balss,
Tikai klusa sāpe sirdī
Ilgī vēl pēc viņas sauks.

(E.Zālīte)

Izsakām dziļu līdzjūtību **Jānim Picānam un tuviniekiem,** pavadot **MĀTI** smilšu kalniņā.

Lidija ar ģimeni Viksnā

Cik tukšs un kluss nu kaktiņš, māt,
Kurš varēs tavā vietā stāt,
Kurš grūtā brīdī pienāks klāt?
Nevienu tik tuvs vairs nebūs, māt.

Vispatiesākie līdzjūtības un mierinājuma vārdi **Jānim Picānam un pārējiem tuviniekiem, MĀTI** zemes klēpī guldot.

Alda un Arta ģimenes

Es nevaru žēlumā

Uz zemi skatīties:

Kam zemi man atņēma

Milamo arājiņu. (Latv.t.dz.)

Skumju brīdī izsakām patiesu līdzjūtību **Janīnai Lesniecei,** pavadot **ANTONU AGLENIEKU** mūžības ceļā.

Beņislavas etnogrāfiskais ansamblis

Gaisma, kas cilvēkā dzīvo,

Un siltums, ko izstaro sirds,

Tas nezūd, tas paliek un mirdz.

(V.Egle)

Skumju brīdī esam kopā ar **Beāti Žikari, VECMĀMIŅU** kapu kalniņā pavadot.

Bērzs pils vidusskolas 7.kl. skolēni, vecāki un audzinātāja

Ir sāpes, ko nevar dalīt uz pusēm,
Nav tādu vārdu, kas mierināt spētu.
Nostājas blakus tev draugi un klusē
Kaut vai tā, lai palīdzētu.

Izsakām vissirsnīgāko līdzjūtību **Ingai Cibulei un piederīgajiem, VIRU, TĒTI** pāragri zaudējot.

Kursabiedres: Vineta B., Agnese C., Aija D., Ilze K., Kristīne P., Līga V., Marina V.

Dzīvē ir brīži, kad pēkšņi mums liekas,
Garām kāds saplosīts mākonis slīd.
Brālīt, mīļais, ar tevi vairs tikšos
Vien atmiņu takās, kas tālumā vid.

Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība **Ilvaram Cibulim ar ģimeni un pārējiem tuviniekiem,** brāli **AIVARU** pavadot baltajā mūžības ceļā.

Kaimiņi: Vija, Usenieku, Smirnovu, Fjodorovu, Mačānu, Klīju, Ločmelju ģimenes

Piemīnai

Šī gada 10.aprīlī mūžībā devusies mūsu klasesbiedrene **ILGA LOČMELE** (14.04.1959. - 10.04.2021.)

Ilga dzimusi un augusi Briežuciema pagasta Pūšļevas ciemā kā vienīgais bērns savu vecāku ģimenē. Pēc vidusskolas beigšanas ar zelta medaļu Ilga atteica uzaicinājumam studēt Maskavā un izvēlējās Latvijas Valsts universitātes Ekonomikas fakultāti. Pēc studijām Rīgā atgriezās savā dzimtajā pusē, lai iegūtās zināšanas realizētu, būdama galvenā grāmatvede Briežuciema padomju saimniecībā, Baltinavas Kristīgajā skolā un finanšu nodaļas vadītāja Baltinavas novadā.

Bez Ilgas klātbūtnes nav iedomājama mūsu klases biedriskā dzīve skolas gados un daudzās draudzīgās tikšanās pēc tam. Ilga mūsu atmiņās paliks kā gudra, erudīta, kritiski domājoša, centīga un atsaucīga klasesbiedrene.

BALTINAVAS VIDUSSKOLAS ABSOLVENTI 1977.GADĀ

Cilvēks kā mirdzoša zvaigzne,
Debesu plašumos mīt.

Ne zināt mums stundu, ne brīdi,
Kad dziestoša lejup tā krīt.

Mūsu patiesa līdzjūtība

AIVARA CIBUĻA ģimenei un pārējiem tuviniekiem, pavadot

Aivaru mūžības ceļā.

Darbabiedri: Ēriks, Jānis, Agris

Cik grūti ticēt, ka nekad vairs dzīvē
Mums neiznāks ar tevi parunāt...

Dalām kopējās bēdas ar **Kravaļu ģimeni, AIVARU CIBULI** pavadot

zemes klēpī.

Daugavpils ielas 61.nama 1.ievejas

kaimiņi, Ingūna Vancāne, Pilāti,

Novikovi

Tā aiziet mūsu mīļie,

Aiziet no ikdienas rūpēm

Mierā un klusumā prom.

Paliek vien dvēseles gaisma...

(Ā.Elksne)

Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība

Virģinijai Cibulei un tuviniekiem, dēlu **AIVARU** mūžības ceļā pavadot.

Larisa, Andrejs, Ilmārs, Tamāra,

Ārija, Pleši, Ņikuļiņi, Kokoreviči,

Jevdejevi, Stanķeviči, Z.Laminska

Pēkšņi izdzīst iecerēšanas un sapņi,

Apklust līdzdzīvošanas prieks.

Savu mīļo gaitām...

Daudz kas paliek nepateikts...

Lai mūsu līdzjūtība palīdz pārvarēt

sāpju smagumu **ģimenei, AIVARU CIBULI** mūžībā pavadot.

SIA "Kalna nami" darbabiedri

Tik daudz vēl nepateiktā

No dzīvē izjustā,

Tik daudz vēl nepaveiktā

No mūžā cerētā. (V.Kokle-Liviņa)

Mūsu klusa līdzjūtība un mierinājuma

vārdi **sievai Ingai, bērniem un pārējiem tuviniekiem,** vīru, tēvu,

vectēvu **AIVARU CIBULI** mūžības

ceļā pavadot.

Ilona, Ilze, Vaļa, Aelita

Tu katram viena, tikai viena,

Kurai kā pie saules bērni turas klāt.

Tāpēc ir tik grūti, skujām birstot,

Uz mūžu zemei tevi atdot, māt!

Izsaku vissirsnīgāko līdzjūtību **Ilgai Tūmiņai ar ģimeni,** no mīļās

MĀMUĻAS atvadoties.

Skaidrite Š.

Tikai klusa sāpe sirdī

Ilgī vēl pēc tevis sauks...

Lai klusa līdzjūtība un mierinājuma

vārdi dod spēku un atbalstu

Oskaram Keišam.

Zenta Logina

Par vienu mīļu sirdi mazāk,

Par vienu mazāks mūsu pulks...

Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība

dzīvesdraugam Oskaram un visiem tuviniekiem, Ilgu Ločmeli

pavadot mūžības ceļā.

Bijušās p/s "Briežuciems"

grāmatveži

Uz spāriem dzērves nes jau

pavasari,

Un saulē vibulītes zied,

Mums visiem ir tik sāpīgi un skumji,

Ka tieši tagad tev bij' jāaiziet.

(J.Ziemeļnieks)

Skumju un atvadu brīdī esam kopā

ar **mīļoto dzīvesdraugu Oskaru,**

tanti Leontīnu Rīgā un pārējiem

radiņiem, ILGU LOČMELI mūžības

ceļā pavadot.

Elizabete, Māra

Es satikšu tevi mūsu bērniņas

stāstā,

Dzirdēšu vējos smieklus tavus,

Tavu smaidu es ielikšu dziļi sirdī

Mana mīļā, labā - mana māsa...

Mūsu patiesa līdzjūtība **krustmātei**

Valentīnai Vilkašai, MĀSU Dieva

valstībā pavadot.

Arnita, Anda ar ģimenēm

Tik agri tev satumsa vakars,

Tik agri tev dusēt bij' iet,

Un mīļajiem taviem pie kapa

Tik agri bij' asaras liet.

Skumju brīdī esam kopā ar **Diānu**

Gergenrederi, MĀMIŅU mūžības

ceļā pavadot.

SIA "Joker LTD" Gulbenes kolektīvs

Klusiem soļiem māmuliņa,

Mūžam durvis aizvērusi,

Ne vārdu nebildusi,

Skumjas sirdī atstājusi.

(V.Kokle-Liviņa)

Skumju un atvadu brīdī izsakām

līdzjūtību **Diānai Gergenrederei un ģimenei, MĀMIŅU, VECMĀMIŅU**

kapu kalniņā pavadot.

Ilona, Ieva, Skaidrite

Tu katram viena, esi tikai viena,

Kam kā pie saules bērni turas klāt.

Tāpēc ir tik grūti, ir tik bezgalīgi grūti

Uz mūžu tevi zemes mātei atdot,

māt.

Izsakām patiesu līdzjūtību

Lilijai Ivanovai un tuviniekiem,

MĀMIŅU kapu kalniņā pavadot.

Sieviešu biedrība "Udenroze"

Indekss 3004

Vaduguns
IZNĀK OTRDIENĀS, PIEKTDIENĀS
IZDEVĒJS
SIA "BALVU VADUGUNS"
Nodokļu maksātāju apliecības Nr.
LV43203002982

REDAKCIJAS ADRESE
TEĀTRA IELĀ 8
BALVOS, LV-4501
NORĒKĪNU KONTS
A.S. SEB BANKA
Nr. LV21UNLA0024000467345,
kods UNLALV2X

Publicitāte materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstem
atbild to autors.

REKLĀMA, SLUDINĀJUMI

D.Dimitrijeva
T. 64507018
26161959

REDAKTORS E.GABRANOVŠ - T. 29360850
ŽURNĀLISTI: S.KARAVOIČIKA; Z.LOGINA,
IZINKOVSKA, M.SPRUDŽĀNE, I.TUŠINSKA,
A.LOČMELIS - T. 29360850
KOREKTORE S.GUGĀNE
GRĀMATVEDE S.BĒRZIŅA - T. 25908200
ŠOFERIS A.KIRSANOVS - T. 27870730
Tālrunis-autoatbildētājs - 64520961

e-pasts: vaduguns@apollo.lv
mājaslapa: vaduguns.lv

Datorsalikums-
SIA "Balvu Vaduguns",
G.LIELMANIS
Iespēsts SIA "Latgales
Druka", Rēzeknē,
Baznīcas 28
TIRĀŽA - 3001

